

Załącznik nr 3
do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego

AUTOREFERAT

przedstawiający opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej

dr Anna Wolak-Tuzimek

Radom 2019

Spis treści

1. Podstawowe informacje o kandydacie.....	3
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej	3
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.....	3
4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311).	4
4.1. Wskazanie osiągnięcia naukowego	4
4.2. Omówienie osiągnięcia naukowego	4
5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych.....	26
5.1. Osiągnięcia naukowo badawcze przed uzyskaniem stopnia doktora.....	26
5.2. Osiągnięcia naukowe po uzyskaniu stopnia doktora.....	28
6. Podsumowanie dorobku i osiągnięć naukowo-badawczych po uzyskaniu stopnia doktora	51

1. Podstawowe informacje o kandydacie

Imię i nazwisko: Anna Wolak-Tuzimek

Miejsce pracy: Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu, Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych.

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

- 1999 – stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii

Stopień nadany uchwałą Rady Wydziału Ekonomicznego Politechniki Radomskiej (aktualnie Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno - Humanistycznego w Radomiu) z dnia 20 maja 1999r.

Temat rozprawy doktorskiej: *Leasing pracowniczy jako forma prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.*

Promotor: dr hab. Eliza Ferjtag-Mika, prof. PRad.

Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Gospodarowicz, prof. dr hab. inż. Alfred Czermiński, dr hab. Jan Bednarczyk, prof. PRad.

- 1993 – stopień magistra ekonomii

Specjalność: Finanse

Studia ukończone z wynikiem **bardzo dobrym** na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Radomiu (aktualnie Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno Humanistycznego w Radomiu)

- Rok akademicki 1994/1995 - Studium Pedagogiczne

Studium Przygotowania Pedagogicznego przy Wyższej Szkole Inżynierskiej w Radomiu (aktualnie Uniwersytet Technologiczno - Humanistyczny w Radomiu)

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

- Od 1 października 1993 roku jestem zatrudniona w Katedrze Ekonomii na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno Humanistycznego w Radomiu. Z dniem 1 października 1993 roku zostałam zatrudniona na stanowisku asystenta, a z dniem 1 października 1999 roku na stanowisku adiunkta, na którym to stanowisku pracuję do chwili obecnej.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311).

4.1. Wskazanie osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311) wskazuję monografię:

Wolak-Tuzimek Anna (2019), *Spółeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa a konkurencyjność przedsiębiorstw*, CeDeWu, Warszawa, ISBN 978-83-8102-237-8, ss.336.

Recenzentami wydawniczymi wskazanej monografii byli:

- Prof. zw. dr hab. Bogusław Nogalski, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku
- Dr hab. Mirosław Moroz, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Monografia ta w mojej ocenie wnosi znaczny wkład w rozwój nauki w dziedzinie nauk o zarządzaniu, co pozwala na wskazanie jej jako osiągnięcie naukowe w ramach mojej działalności naukowo-badawczej i dorobku w pracy naukowej.

4.2. Omówienie osiągnięcia naukowego

Przedsiębiorstwa¹ coraz częściej są zainteresowane wdrażaniem w swojej działalności dobrych praktyk z zakresu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa (*Corporate Social Responsibility-CSR*). Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa daje asumpt do tworzenia nowej roli organizacji w społeczeństwie, nowej wizji partnerstwa i nowego sposobu traktowania tej koncepcji jako części strategii przedsiębiorstwa. Wszelkie działania podjęte przez współczesne przedsiębiorstwa poparte są świadomością, że sama dbałość o jakość towarów i usług już nie wystarcza. Aby podmiot ten mógł prawidłowo funkcjonować na rynku, musi jeszcze w swej strategii ująć takie elementy, jak: troska o środowisko naturalne, szeroko pojęte bezpieczeństwo pracownika, interesy społeczności lokalnej oraz całego społeczeństwa.

¹ W autoreferacie zamiennie używane będą określenia: przedsiębiorstwo, organizacja, firma. Założenie to przyjęto przede wszystkim z tego względu, że powszechnie w literaturze, szczególnie anglojęzycznej, terminy te są stosowane zamiennie oraz ze względów stylistycznych, aby w treści opracowania uniknąć powtórzeń. Autorka ma świadomość semantycznych różnic między tymi pojęciami.

Koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa powstała na gruncie teorii interesariuszy, stworzonej przez R.E. Freemana (1984). Według niej prowadzenie działalności gospodarczej powinno być realizowane poprzez budowanie przejrzystych, długoterminowych i trwałych relacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, czyli interesariuszami.

Podobnie jak teoria interesariuszy koncepcja CSR oparta jest na tworzeniu trwałych i przejrzystych relacji z interesariuszami. Ma także charakter zarządczy gdyż określa stosunki zachodzące pomiędzy przedsiębiorstwem a interesariuszami oraz określa sposób prowadzenia działań społecznie odpowiedzialnych na rzecz wszystkich interesariuszy.

W praktyce gospodarczej koncepcja ta przejawia się w dwóch wymiarach: wewnętrznym, obejmującym działania podejmowane wewnątrz przedsiębiorstwa i odnoszące się do wewnętrznych interesariuszy np. stworzenie bezpiecznych warunków pracy, ustalenie godziwych wynagrodzeń dla pracowników, zabezpieczenie odpowiednich świadczeń socjalnych, stworzenie możliwości kształcenia dla pracowników oraz zewnętrznym obejmującym działania podejmowane przez przedsiębiorstwo na zewnątrz i odnoszące się do zewnętrznych interesariuszy np. zaspokajanie rzeczywistych potrzeb klientów, zagwarantowanie wysokiej jakości dóbr i usług, dbałości o interes lokalny, współpraca z dostawcami, ochrona środowiska.

Niniejsza monografia czerpie treści poznawcze z jednego z nurtów praktycznych nauk o zarządzaniu, tj. zarządzania strategicznego (Cyfert i in., 2014, s. 41-43). Obejmuje on bowiem m.in.: analizę strategiczną, planowanie strategiczne, realizację strategii, kontrolę strategiczną, strategię i sposoby rozwoju, konkurencyjność i jej źródła. Wynika z tego, że koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa wpisuje się w obszar tematyczny teoretycznych rozważań i badań empirycznych prowadzonych z zakresu zarządzania strategicznego. Jest to koncepcja, której jasno sprecyzowana misja może być podstawą do budowania całej strategii przedsiębiorstwa. Ponadto wdrożenie koncepcji CSR może przyczynić się do poprawy pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa na rynku.

Motywem przewodnim rozprawy jest dążenie do wyjaśnienia wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw.

Przeprowadzone badania literatury krajowej i anglojęzycznej z zakresu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa oraz konkurencyjności przedsiębiorstw pozwoliły ujawnić następujące luki:

- **eksploracyjną**: brak całościowego opisu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa, brak uporządkowania i szczegółowej deskrypcji: ewolucji koncepcji

CSR, perspektyw poznawczych koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa, brak uporządkowania treści z zakresu wyznaczników konkurencyjności przedsiębiorstwa w ujęciu dynamicznym,

- **eksplanacyjną:** brak wyjaśnienia problemu wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw; doprecyzowując należy stwierdzić brak wyjaśnienia przez menedżerów (kadre zarządzającą) znaczenia wdrożenia koncepcji CSR jako czynnika pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstw oraz instrumentu konkurowania,
- **taksonomiczną:** brak uporządkowania treści koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w przekroju epistemologiczno-metodologicznym,
- **metodologiczną:** brak całościowego opisu metodologicznych zagadnień i wytycznych związanych z analizą wpływu koncepcji CSR na konkurencyjność przedsiębiorstw,
- **empiryczną:** brak badań empirycznych pozwalających stwierdzić, czy koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa wpływa na konkurencyjność przedsiębiorstw badaną w trzech jej wymiarach: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstw oraz instrumentach konkurowania.

Przedstawione luki prowadzą do określenia **problemu badawczego**, który dotyczy wyjaśnienia zależności pomiędzy koncepcją społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa a konkurencyjnością przedsiębiorstw. Zarysowane luki i zdefiniowany problem badawczy wyznaczają trajektorię celów pracy.

Głównym celem niniejszej rozprawy jest teoretyczne i empiryczne zidentyfikowanie wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw. Określenie tego wpływu będzie możliwe dzięki opracowaniu czterech autorskich modeli konkurencyjności przedsiębiorstw.

Zrealizowanie tak sformułowanego celu wymaga podjęcia postępowania badawczego na płaszczyznach teoriopoznawczej, metodologicznej i empirycznej.

Na płaszczyźnie teoriopoznawczej zdefiniowano następujące cele:

1. uporządkowanie treści koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w przekroju epistemologiczno-metodologicznym,
2. zintegrowanie dorobku naukowego w zakresie miejsca koncepcji CSR w naukach o zarządzaniu i jakości,

3. uporządkowanie treści w zakresie wyznaczników konkurencyjności przedsiębiorstwa w ujęciu dynamicznym,
4. uporządkowanie dorobku naukowego z zakresu badań dotyczących oddziaływania koncepcji CSR na działalność przedsiębiorstw.

Na płaszczyźnie metodologicznej postawiono następujące cele:

1. ustalenie procedury badawczej dla analizy wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw,
2. zastosowanie i ocena ilościowego podejścia empirycznego z wykorzystaniem testów nieparametrycznych ANOVA oraz eksploracyjnej analizy czynnikowej.

Na płaszczyźnie empirycznej sformułowano następujące cele:

1. identyfikacja czynników konkurencyjności przedsiębiorstw w opinii ekspertów krajowych i zagranicznych oraz określenie poziomu znaczenia wdrożenia koncepcji CSR jako czynnika pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz instrumentu konkurowania,
2. identyfikacja czynników konkurencyjności przedsiębiorstw w opinii menedżerów i określenie poziomu znaczenia wdrożenia koncepcji CSR jako czynnika pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz instrumentu konkurowania,
3. identyfikacja czynników konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych.

Zaprezentowane cele teoriopoznawcze, metodologiczne, empiryczne uzupełnione są celem utylitarnym, którym jest opracowanie wskazówek dla menedżerów, służących osiągnięciu przez przedsiębiorstwa poprawy pozycji konkurencyjnej na rynku.

W obliczu postawionych celów pracy, wynikających z rozpoznania podstaw teoretycznych zidentyfikowanych luk poznawczych, sformułowano hipotezę główną:

wdrożenie koncepcji CSR do przedsiębiorstwa pozytywnie wpływa na jego konkurencyjność mierzoną w trzech wymiarach tj.: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstw oraz instrumentów konkurowania przedsiębiorstw.

Hipotezę główną zdekomponowano na następujące cztery hipotezy pomocnicze:

H1: W opinii ekspertów wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest istotnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność przedsiębiorstw.

H2: W opinii menedżerów wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest istotnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność przedsiębiorstw.

H3: Prowadzenie działań społecznie odpowiedzialnych różnicuje dobór czynników pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw.

H4: Istnieje istotne zróżnicowanie doboru czynników konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych i przedsiębiorstw bez CSR.

Do osiągnięcia przyjętych celów oraz weryfikacji postawionych hipotez badawczych dotyczących części teoretycznej pracy wykorzystano analizę literatury przedmiotu z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości oraz ekonomii. Korzystano z licznych publikacji zagranicznych i polskich znajdujących się głównie w bazie Journal Citation Reports (JCR). Przy jej doborze kierowano się przede wszystkim aktualnością publikacji, wybierając w miarę możliwości najnowsze opracowania. Natomiast do weryfikacji przyjętych celów oraz postawionych hipotez badawczych w części empirycznej wykorzystano badania ankietowe, których wyniki poddano analizie statystycznej.

W literaturze przedmiotu występują trzy ważne podejścia do pomiaru konkurencyjności na poziomie przedsiębiorstwa, mianowicie zaproponowane przez: P.J. Buckleya i in. (1988), W.Y. Mana i in. (2002) oraz A. Ambastha i K. Momaya (2004).

W monografii zastosowano podejście do pomiaru konkurencyjności na poziomie przedsiębiorstwa zaproponowane przez P.J. Buckleya, Ch.L. Passa i K. Prescottta (1988) oraz przez nawiązującą do tego modelu koncepcję M. Goryni (2010). Zgodnie z nim wyznacznikami konkurencyjności przedsiębiorstwa w ujęciu dynamicznym są:

1. pozycja konkurencyjna w przyszłości,
2. potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa
3. strategia konkurencyjna przedsiębiorstw (instrumenty konkurowania).

Pomiar konkurencyjności według modelu P.J. Buckleya, Ch.L. Passa i K. Prescottta (1988) oraz koncepcji M. Goryni (2010) umożliwia dokonanie pomiaru przy zastosowaniu skali porządkowej i wykorzystaniu metod statystycznych.

Na podstawie analizy tych dwóch koncepcji określono trzy wymiary konkurencyjności: pozycję konkurencyjną przedsiębiorstwa, potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa, instrumenty konkurowania, które zostały zdekomponowane na odpowiednie grupy zmiennych a zarazem określiły kolejność prezentowanych wyników badań.

W przeprowadzonych badaniach ankietowych wykorzystano kwestionariusz ankiety, który zawierał grupy zmiennych dla poszczególnych wymiarów konkurencyjności. Badanie

zrealizowano wśród dwóch grup respondentów. Najpierw kwestionariusz ankiety wysłano do niezależnych i wybranych w sposób celowy ekspertów z dwóch dyscyplin naukowych: nauk o zarządzaniu oraz ekonomii. W badaniu wykorzystano metodę delficką, która umożliwiła uporządkowanie zebranych poglądów ekspertów dotyczących określenia znaczenia poszczególnych czynników konkurencyjności przedsiębiorstw badanej w trzech jej wymiarach: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstw oraz instrumentów konkurowania. Badanie to przeprowadzono w dwóch rundach.

Drugą grupę respondentów stanowili menedżerowie dużych przedsiębiorstw, którym przesłano kwestionariusz ankiety z rundy drugiej (badania eksperckie), rozszerzony o metryczkę zawierającą pytania dotyczące działalności ich przedsiębiorstw. Do pomiaru i oceny znaczenia poszczególnych czynników konkurencyjności przedsiębiorstw (zmiennych obserwowalnych) zastosowano statystykę opisową. Następnie dokonano analizy różnicowania czynników konkurencyjności przedsiębiorstw względem charakterystyki próby. Wykorzystując test Kruskala-Wallisa oraz test U Manna-Whitney'a zbadano, czy otrzymane różnicowania można uogólnić na populację przedsiębiorstw w Polsce. Przy zastosowaniu eksploracyjnej analizy czynnikowej opracowano modele konkurencyjności przedsiębiorstw z uwzględnieniem jej trzech wymiarów. Do przeprowadzonej analizy wykorzystano program statystyczny STATISTICA 12 oraz wspomagająco arkusz kalkulacyjny MS Excel 2016.

Monografia ma charakter teoretyczno-empiryczny. Przyjęte cele oraz zakres pracy uwarunkowały układ rozprawy i logikę prowadzonych w niej wywodów. Praca składa się z sześciu rozdziałów, ujętych w dwóch częściach. Rozdziały 1-3 mają charakter teoretyczno-przeglądowy, a rozdziały 4-6 mają wymiar analityczno-empiryczny. Ich treść odzwierciedla proces badawczy i prowadzi do weryfikacji hipotez.

W rozdziale pierwszym uporządkowano problemy podejmowane w ramach koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w przekroju epistemologiczno-metodologicznym. Uporządkowano definicje CSR, dokonano ich usystematyzowania oraz zidentyfikowano podstawowe wymiary pojęcia CSR. Ponadto wskazano, iż jedną z korzyści wdrożenia koncepcji CSR jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez poprawę jego wizerunku, wzrost zainteresowania inwestorów, którzy chętniej zainwestują lub udzielą kredytu firmie odpowiedzialnej i wiarygodnej społecznie. Ponadto pracownicy wykazują większe zaangażowanie i wydajność pracy a partnerzy biznesowi mają większe zaufanie

w nawiązywaniu współpracy. Działania te prowadzą do uzyskania przewagi konkurencyjnej na rynku.

Ponadto w rozdziale tym zintegrowano dorobek naukowy w zakresie miejsca koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w naukach o zarządzaniu. Wskazano, iż koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa wpisuje się w obszar tematyczny teoretycznych rozważań i badań empirycznych prowadzonych z zakresu zarządzania strategicznego. Jest to koncepcja, której jasno sprecyzowana misja może być podstawą do budowania całej strategii przedsiębiorstwa a prowadzone działania w ramach CSR oddziałują na realizację funkcji zarządzania przedsiębiorstwem. Stosowanie CSR, jako elementu strategii zarządzania przedsiębiorstwem oznacza również, że firmy są organizacjami aktywnymi i reagują na zmiany w otoczeniu społeczno – ekonomicznym. Ponadto wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest doskonałym fundamentem do tworzenia wartości społecznych i ekonomicznych.

W rozdziale drugim uporządkowano problematykę z zakresu konkurencyjności przedsiębiorstw. Przedstawiono ewolucję teorii konkurencji od okresu starożytnego do współczesności oraz omówiono zależność pomiędzy konkurencyjnością a konkurencją. Wskazano, iż konkurencja jest motorem do rozwoju kreatywności wszystkich działań ludzkich we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Mobilizuje ona przedsiębiorstwa do jak najwydajniejszego wykorzystywania własnych zasobów i podejmowania działań umożliwiających ich przetrwanie i rozwój, czyli powoduje, iż firmy stają się konkurencyjne. Wynika z tego, że konkurencyjność wywodzi się od konkurencji i jest jej elementem.

Dokonano także uporządkowania wyznaczników konkurencyjności przedsiębiorstw w ujęciu dynamicznym. Analiza dotychczasowego dorobku naukowego w tym obszarze pozwoliła na usystematyzowanie pojęć i określenie czynników wpływających na poziom konkurencyjności przedsiębiorstw mierzony w trzech jej wymiarach: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstwa, instrumentach konkurowania.

W wyniku przeprowadzonych rozważań stwierdzono, iż pozycja konkurencyjna najczęściej rozumiana jest jako wynik konkurowania osiągnięty przez przedsiębiorstwa. Autorzy publikacji z tego zakresu tematycznego (np. Pierścionek, 1996; Skawińska 2002; Dzikowska, Gorynia, 2012) podkreślają, iż wskaźnikami, które najlepiej określają ten wymiar konkurencyjności przedsiębiorstw są: udział przedsiębiorstw w rynku (segmencie rynku) i tendencje zmian tego udziału na przestrzeni określonego odcinka czasu oraz sytuacja finansowa przedsiębiorstw i tendencje jej zmian. Wskazywane są także inne czynniki pozycji

konkurencyjnej przedsiębiorstw np.: zakres oddziaływania na rynek, skala działania, stosowane technologie i umiejętności techniczne, umiejętności i zdolności dostosowawcze, atrakcyjność sektora (Gierszewska, Romanowska, 1995; Garbarski, 1997). Wielowymiarowy charakter potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstw powoduje, iż w celu dokonania kompleksowej ich oceny wykorzystywane są różnorodne czynniki. W pracy zaprezentowano ponad 60 czynników proponowanych przez licznych autorów (np. Otta, 1988; Skawińska, 2002; Stankiewicz, 2005; Kusa, 2007; Gorynia, 2010; Flak, Głód, 2014), poruszających problematykę konkurencyjności przedsiębiorstw, które mogą mieć zastosowanie w badaniach. W swojej działalności przedsiębiorstwa wykorzystują instrumenty konkurowania, które mają za zadanie doprowadzić do sprzedaży wystawionej na rynek oferty. Aby spełniały one swoją rolę powinny być dobrze dobrane i dopasowane do oferty, którą przedsiębiorstwa chcą zainteresować potencjalnych odbiorców. W literaturze przedmiotu występuje szeroki wachlarz instrumentów konkurowania. W pracy przedstawiono instrumenty konkurowania wykorzystywane na poszczególnych arenach konkurencji - ponad 30 czynników (Stankiewicz, 2005) oraz najczęściej stosowane w praktyce - ponad 60 czynników (autorstwa m.in. Skawińska, 2002; Shevelova, 2004; Walas-Trębacz, 2013; Juchniewicz, 2014; Dzikowska, Gorynia, Jankowska, 2016).

W rozdziale trzecim uporządkowano dorobek naukowy z zakresu badań dotyczących oddziaływania koncepcji CSR na działalność przedsiębiorstw. Wskazano, iż większość publikacji ma charakter teoretyczny, a prezentowane wyniki badań koncentrują się na czterech problemach badawczych, co prezentuje rysunek 1.

Na podstawie przeglądu dotychczasowych badań można wywnioskować, iż koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa może być silnym impulsem do innowacyjności – otwiera przedsiębiorstwo na nowy sposób myślenia, poszerza horyzont innowacji, zwraca uwagę na dotychczas niedostrzegane możliwości i rynki, a te działania powodują uzyskanie przewagi konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialne. Ponadto badacze analizujący w ostatnich dekadach zależności między CSR a efektami ekonomicznymi wskazali wiele uzasadnień istoty i sensu wdrażania tej koncepcji. Jednak zauważyli także trudności związane z udowodnieniem zależności między tymi zmiennymi. Do podstawowych barier należy wielowymiarowość CSR, pod którą kryje się wiele różnorodnych zachowań i działań organizacyjnych. Dlatego też różne działania CSR mogą wynikać z odmiennych motywacji i przez to mogą mieć zróżnicowany wpływ na generowane efekty.

• Porter, Kramer, 2002; Brunsael, 2009; Zuba, Spoz, 2011; Chudy, Siedlecka, 2011; Apospori i in., 2012; Marin i in., 2012; Gupta i in., 2013; Charucka, 2015; Cyran, Dybka, 2015; Cegliński, Wiśniewska, 2016; Bernal-Conesa i in., 2017.

• McWillimas, Siegel, 2001; Asongu, 2007; MacGregor, Fontrodona, 2008; Midttun, 2009; Ditlev-Simonsen, Midttun, 2011; Gallego-Alvarez i in., 2011; Luo, Du, 2012; Chang, 2016, Leoński, Tyłzanowski, 2017; Marin i in., 2017.

• Buckley i in., 1988; Beltratti, 2005; Cho i in., 2008; Callan, Thomas, 2009; Hediger, 2010; Kadhubek, 2015; Cyran, Dybka, 2015; Pinzon Castro i in., 2015; Kauf, Thuczak, 2016; Abreu i in., 2017; Timbate, Kyu Park, 2018.

• Golob, Bartlett, 2007; Margolis, Elfenbein, Walsh, 2007; Fiori i in., 2007; Dimson i in., 2012; Lang i in., 2012; Śmiechowski, Lament, 2016; Abreu i in., 2017; Hąbek, Brodny, 2017

Rysunek 1 Kierunki badań oddziaływania koncepcji CSR na działalność przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne

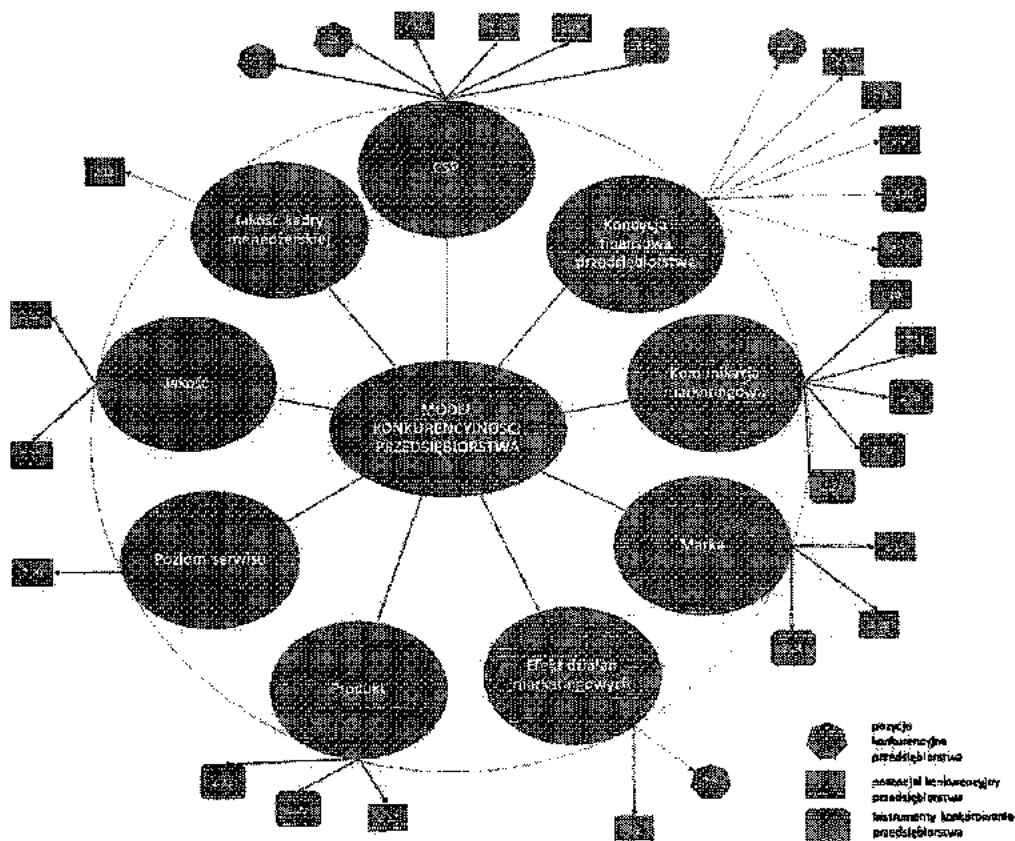
Dokonując przeglądu dotychczasowych badań wywnioskowano, iż brak jest publikacji zawierających kompleksowe wyniki badań dotyczące wpływu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na jego konkurencyjność mierzoną w trzech jej wymiarach: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstwa i jako instrument konkurowania

W **rozdziale czwartym** zaprezentowano analizę i wyniki badań własnych przeprowadzonych przy wykorzystaniu metody delfickiej. Jako narzędzie badawcze wykorzystano kwestionariusz ankiety, który wysłano do niezależnych i wybranych w sposób celowy ekspertów. W marcu 2017r. (runda I) i sierpniu 2017r. (runda II) drogą elektroniczną przesłano ankiety do wcześniej wybranych osób. W pierwszej rundzie rozesłano 100 kwestionariuszy ankiety, otrzymując zwrot 55 ankiet; w drugiej na 55 wysłanych egzemplarzy, otrzymano 42 ankiety, co oznacza zwrot na poziomie 76%. Należy zaznaczyć,

została przesłana wraz z opracowaniem statystycznym wyników przeprowadzonych badań w rundzie I.

W celu weryfikacji postawionej hipotezy zastosowano statystykę opisową, histogramy oraz eksploracyjną analizę czynnikową. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi od ekspertów został opracowany czynnikowy model konkurencyjności przedsiębiorstwa w opinii ekspertów (rysunek 2).

Model konkurencyjności przedsiębiorstwa tworzy układ dziewięciu czynników, który wyjaśnia aż 81,77% całkowitej wariancji. Oznacza to, że sformułowany model dobrze przystaje do badanej rzeczywistości. Pierwszemu czynnikowi nadano nazwę „CSR”, gdyż zmienną dominującą było *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, która występowała w trzech wymiarach konkurencyjności tj.: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa (zmienna Z5), potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstwa (zmienna Z21) oraz jako instrument konkurowania (zmienna Z34). Czynnik pierwszy „CSR” przyjął najwyższą wartość własną (27,98%), a więc w najwyższym procencie wyjaśniał wariancję.

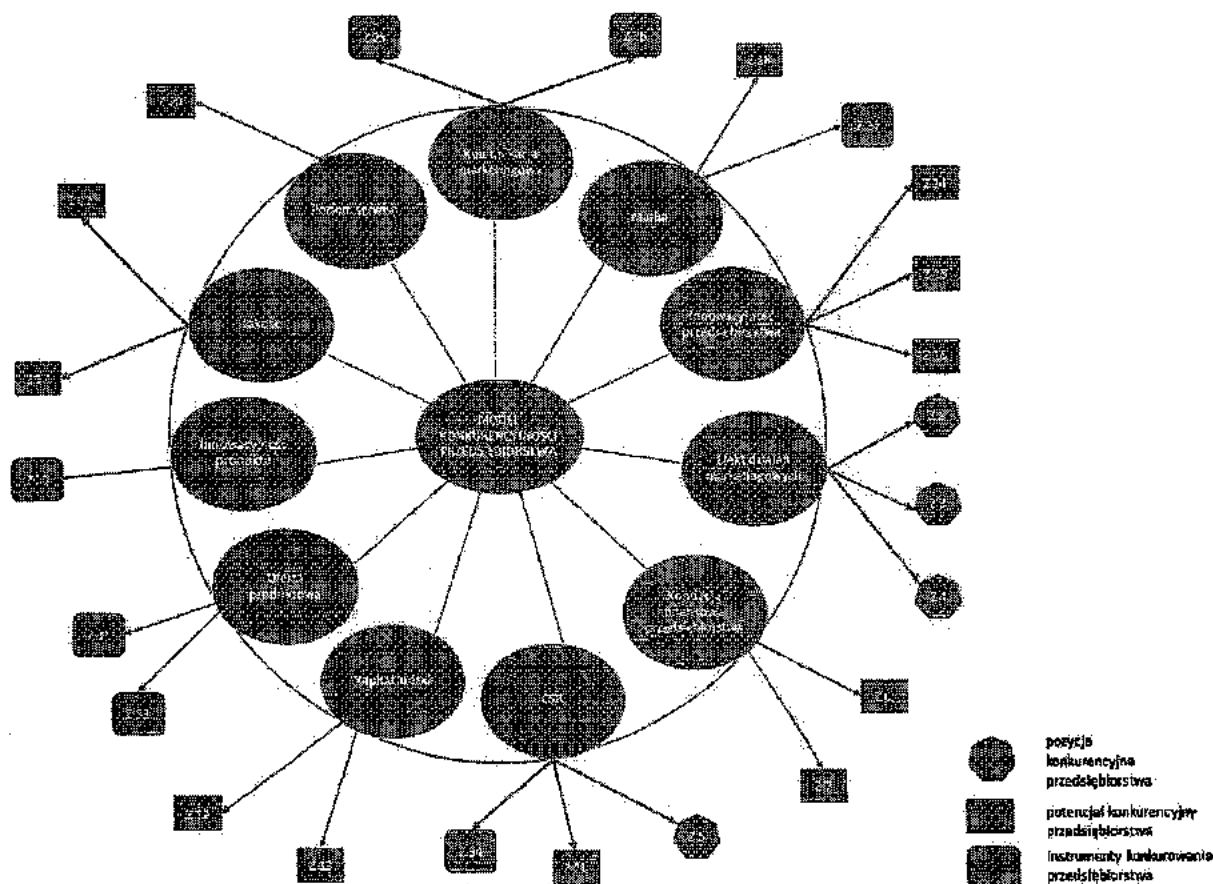

Rysunek 2. Model konkurencyjności przedsiębiorstwa opracowany według opinii ekspertów

Źródło: Wolak-Tuzimek, 2019, s.197.

W rozdziale piątym przedstawiono analizę i wyniki badań przeprowadzonych wśród menedżerów z zakresu identyfikacji kluczowych czynników poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw mierzonej poprzez trzy jej wymiary, tj.: pozycję konkurencyjną przedsiębiorstwa, potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa oraz instrumenty konkurowania.

W styczniu 2018 roku przeprowadzono ogólnopolskie badania z wykorzystaniem metody wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego (CATI-*Computer-Assisted Telephone Interview*) na wygenerowanej metodą doboru losowego próbie 1600 przedsiębiorstw. Losowanie odbyło się w warstwie dużych przedsiębiorstw. Jedynie 264 przedsiębiorstwa odpowiedziało na wszystkie pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Otrzymane wyniki badań poddano statystycznemu opracowaniu z wykorzystaniem wykresów i tabel przestawnych, histogramów, miar statystyki opisowej i testów zróżnicowania (Kruskala Wallisa i U-Manna Whitney'a). Ponadto zbudowano czynnikowy model konkurencyjności przedsiębiorstw na podstawie opinii menedżerów (rysunek 3).

Rysunek 3. Model konkurencyjności przedsiębiorstwa opracowany według opinii menedżerów

Źródło: Wolak-Tuzimek, 2019, s.251.

Model konkurencyjności przedsiębiorstwa tworzy układ jedenastu czynników, który wyjaśnia 60,1% całkowitej wariancji. Oznacza to, że sformułowany model dobrze przystaje do badanej rzeczywistości. Dokonując analizy tego modelu można zauważyć, że tylko czynnik „CSR” jednocześnie oddziałuje na trzy wymiary konkurencyjności, gdyż ładowany jest zmienną *wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, będącą czynnikiem pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa (zmienna Z5), potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa (zmienna Z21) oraz instrumentem konkurowania (zmienna Z34). Pozostałe czynniki ładowane są przez zmienne będące czynnikami jednego lub dwóch wymiarów.

W rozdziale szóstym dokonano analizy porównawczej dwóch modeli konkurencyjności opracowanych zgodnie z opiniami ekspertów i menedżerów. Na jej podstawie stwierdzono, że obie grupy respondentów określiły siedem wspólnych czynników, które ładowane były przez takie same zmienne, o największym ładunku czynnikowym lub grupowały zmienne odznaczające się takimi samymi wspólnymi cechami. Dodatkowo eksperci wskazali jeszcze dwa czynniki ładujące model konkurencyjności przedsiębiorstw a menadżerowie cztery czynniki. Sytuacje tę przedstawiono w tabeli 1.

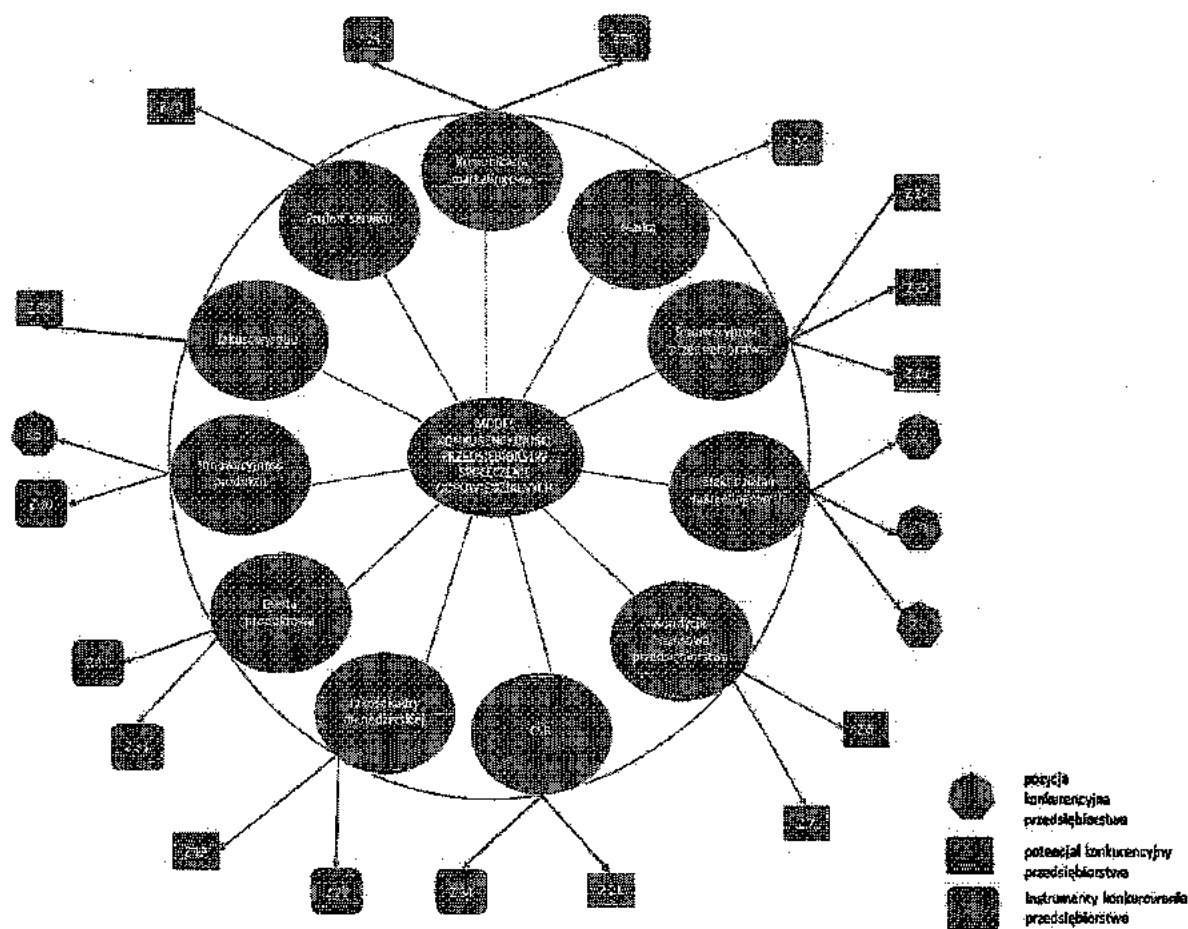
Tabela 1. Macierz czynników ładujących modele konkurencyjności przedsiębiorstw według ekspertów i menedżerów

Nazwa czynnika		Wyniki ekspertów								
		CSR	kondycja finansowa przedsiębiorstwa	komunikacja marketingowa	marka	efekt działań marketingowych	produkt	poziom serwisu	jakość	jakość kadry menedżerskiej
Wyniki menedżerów	komunikacja marketingowa			X						
	marka				X					
	innowacyjność przedsiębiorstwa									
	efekt działań marketingowych					X				
	kondycja finansowa przedsiębiorstwa		X							
	CSR	X								
	kapitał ludzki									
	oferta produktowa									
	innowacyjność produktu									
	jakość								X	
	poziom serwisu							X		

Zródło: Wolak-Tuzimek, 2019, s.258.

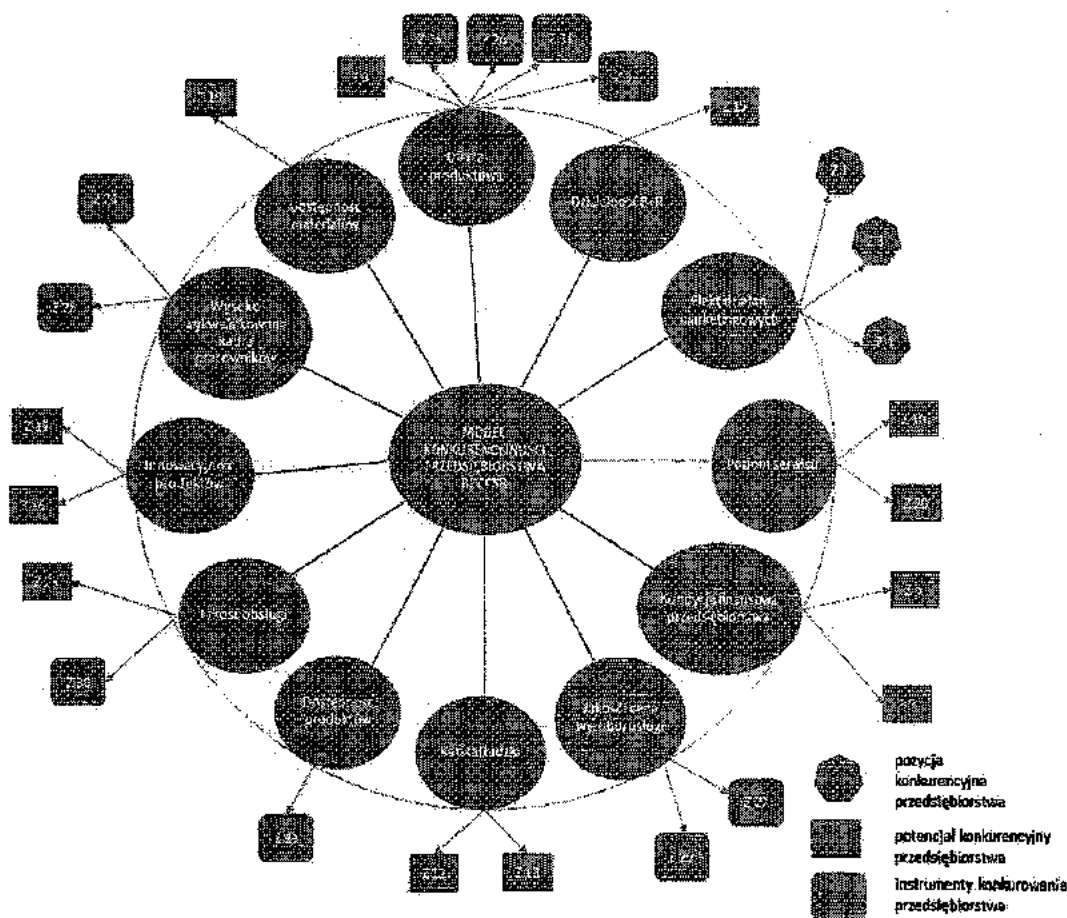
Ponadto zauważono, iż czynnik „CSR” ładujący zarówno model konkurencyjności przedsiębiorstw według ekspertów jak i menedżerów jest reprezentowany przez zmienną *wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, będącą czynnikiem pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz instrumentem konkurencyjności. W modelu konkurencyjności przedsiębiorstwa opracowanego na podstawie odpowiedzi menadżerów zmienna ta (jako jedyna) występuje w trzech wymiarach konkurencyjności. Natomiast w przypadku drugiego modelu określono dwa czynniki („CSR” i „kondycja finansowa przedsiębiorstw”), które są ładowane przez zmienne występujące w trzech wymiarach konkurencyjności przedsiębiorstw.

W rozdziale tym przedstawiono także model konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych (rysunek 4) oraz model konkurencyjności przedsiębiorstw, które nie wdrożyły koncepcji CSR (rysunek 5).

Rysunek 4. Model konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych

Źródło: Wolak-Tuzimek, 2019, s.264.

Rysunek 5 Model konkurencyjności przedsiębiorstwa bez CSR

Źródło: Wolak-Tuzimek, 2019, s.270.

Analiza porównawcza tych modeli wskazała na różnice w doborze czynników konkurencyjności przedsiębiorstw. Liczba zmiennych zakwalifikowanych do modelu przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych wyniosła 21, zaś dla modelu konkurencyjności przedsiębiorstw bez CSR 25. Dla obu modeli najwięcej zmiennych dotyczyło instrumentów konkurencyjności (odpowiednio 9, 11), zaś najmniej zmiennych stosowano dla określenia wymiaru jakim jest pozycja konkurencyjna przedsiębiorstwa.

W przypadku modelu konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych można zauważyć, że czynnik „CSR” był ładowany przez zmienną *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, wykorzystywaną do określenia wymiaru potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz jako instrument konkurencyjności. Pozostałe czynniki ładowane były przez zmienne określające dwa lub jeden wymiar konkurencyjności.

Dokonując porównania czynników ładujących modele konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych i przedsiębiorstw bez CSR stwierdzono, że w obu modelach występuje pięć wspólnych czynników (oferta produktowa, efekt działań

obu modelach występuje pięć wspólnych czynników (oferta produktowa, efekt działań marketingowych, poziom serwisu, kondycja finansowa przedsiębiorstwa, innowacyjność produktów), które ładowane były przez takie same zmienne, o największym ładunku czynnikowym lub grupowały zmienne odznaczające się takimi samymi wspólnymi cechami. Dodatkowo w modelu konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych można wyróżnić sześć czynników ładujących ten model (innowacyjność przedsiębiorstwa, komunikacja marketingowa, CSR, jakość kadry menedżerskiej, marka produktu) zaś w przypadku modelu konkurencyjności przedsiębiorstw bez CSR - siedem czynników (działalność B+R, jakość i cena wyrobu/usługi, kapitał ludzki, dostępność produktów, jakość obsługi, wysoko wykwalifikowana kadra pracowników, dostępność materiałów).

Dokonując analizy zmiennych wykorzystywanych przez przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialne i przedsiębiorstwa bez CSR można zauważyć, iż w ocenie wymiaru I (pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa) podmioty te wykorzystywały te same zmienne tj. *udział w rynku* (1), *znajomość przedsiębiorstwa i jego wyrobów na rynku* (3) oraz *satisfakcję klientów* (4). Dla wymiaru II (potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa) wspólnymi zmiennymi była: *płynność finansowa przedsiębiorstwa* (6), *rentowność przedsiębiorstwa* (7), *jakość kadry menedżerskiej* (12), *działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw* (15), *poziom techniczny wyrobów* (16) oraz *poziom serwisu* (20). Instrumentami konkurowania stosowanymi przez te dwie grupy przedsiębiorstw była: *jakość wyrobu/usługi* (22), *marka produktu* (24), *reklama* (25), *public relations* (26), *innowacyjność produktów* (30), *szerokość asortymentu* (31), *dostępność produktów* (33).

Należy jednak zaznaczyć, iż w dwóch grupach badanych przedsiębiorstw występuje pewne zróżnicowanie w doborze zmiennych wykorzystywanych w celu poprawy ich konkurencyjności.

Przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialne stosowały zmienną *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* jako czynnik pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa (5), potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa (21) oraz jako instrument konkurowania (34). Ponadto zmienna *stan parku maszynowego* (14) była czynnikiem potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa, zaś zmienna *wizerunek przedsiębiorstw* (27) instrumentem konkurowania.

W przypadku przedsiębiorstw bez CSR można zauważyć, iż zmienna *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* nie była czynnikiem pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz instrumentem konkurowania. Podmioty te dodatkowo określały zmienne: *lojalność klientów* (9), *rozwinętą*

sieć dystrybucji (10), kreatywność pracowników (13), opanowanie technologii (17), dostępność materiałów (19) jako czynniki potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa, zaś zmienne: jakość obsługi (23), wysoko wykwalifikowana kadra pracowników (28), cena produktu (29), dostosowanie struktury wytwarzanych produktów do struktury popytu konsumpcyjnego (32) były dodatkowymi instrumentami konkurowania. Przedstawioną sytuację prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Macierz zmiennych modelu konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych i przedsiębiorstw bez CSR

Numer zmiennej /wymiar	Przedsiębiorstwo społecznie odpowiedzialne																					
	I					II						III										
	1	3	4	5	6	7	12	14	15	16	20	21	22	24	25	26	27	30	31	33	34	
Przedsiębiorstwa bez CSR	1	X																				
	3		X																			
	4			X																		
	6					X																
	7						X															
	9																					
	10																					
	12							X														
	13																					
	15									X												
	16										X											
	17											X										
	19																					
	20												X									
	22													X								
	23														X							
	24															X						
	25																X					
	26																	X				
	28																		X			
	29																			X		
	30																				X	
	31																					X
	32																					X
	33																					X

X- zmienna występująca w obu modelach
wymiar I- pozycja konkurencyjna przedsiębiorstwa, wymiar II- potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa, wymiar III- instrumenty konkurowania

Źródło: Wolak-Tuzimek, 2019, s.276.

Podsumowując przeprowadzone badania empiryczne , można sformułować następujące wnioski:

1. eksperci nadali zmiennej *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* duże znaczenie jako czynnikowi pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa,

2. ponad 60% ekspertów nadało zmiennej *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* duże znaczenie jako czynnikowi potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa i instrumentowi konkurowania,
3. model konkurencyjności przedsiębiorstw opracowany na podstawie opinii ekspertów tworzy dziewięć czynników tj.: „CSR”, „kondycja finansowa przedsiębiorstwa”, „komunikacja marketingowa”, „marka „efekt działań marketingowych”, „produkt”, „poziom serwisu”, „jakość”, „jakość kadry menedżerskiej”,
4. w modelu konkurencyjności przedsiębiorstw opracowanym na podstawie opinii ekspertów czynnik CSR ładowany jest przez zmienną *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, która występuje w każdym z trzech wymiarów konkurencyjności przedsiębiorstw,
5. menedżerowie nadawali średnie lub wyższe znaczenie zmiennej *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* jako czynnikowi pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz jako instrumentowi konkurowania,
6. prowadzenie działań społecznie odpowiedzialnych jest zmienną różnicującą dobór czynników pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa,
7. model konkurencyjności przedsiębiorstw opracowany na podstawie opinii menedżerów tworzy jedenaście czynników: „komunikacja marketingowa”, „marka”, „innovacyjność przedsiębiorstwa”, „efekt działań marketingowych”, „kondycja finansowa przedsiębiorstwa”, „CSR”, „kapitał ludzki”, „oferta produktowa”, „innovacyjność produktu”, „jakość”, „poziom serwisu”,
8. w modelu konkurencyjności przedsiębiorstw opracowanego na podstawie opinii menedżerów czynnik „CSR” jednocześnie oddziałuje na trzy wymiary konkurencyjności, gdyż ładowany jest zmienną *wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* będącą czynnikiem pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz instrumentem konkurowania,
9. dla przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych zidentyfikowano 11 czynników wpływających na konkurencyjność przedsiębiorstw tj.: „innovacyjność przedsiębiorstwa”, „jakość wyrobu/usługi”, „komunikacja marketingowa”, „kondycja finansowa przedsiębiorstwa”, „efekt działań marketingowych”, „CSR”, „jakość kadry menedżerskiej”, „oferta produktowa”, „innovacyjność produktu”, „poziom serwisu”, „marka produktu”,

10. dla przedsiębiorstw bez CSR zidentyfikowano 12 czynników wpływających na konkurencyjność przedsiębiorstw tj.: „oferta produktowa”, „działalność B+R”, „efekt działań marketingowych”, „poziom serwisu”, „kondycja finansowa przedsiębiorstwa”, „jakość i cena wyrobu/usługi”, „kapitał ludzki”, „dostępność produktów”, „jakość obsługi”, „innovacyjność produktów”, „wysoko wykwalifikowana kadra pracowników”, „dostępność materiałów”,
11. w modelu konkurencyjności przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego zmienna *wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* łąduje dwa czynniki „CSR” i „innovacyjność produktu” oraz występuje w trzech wymiarach konkurencyjności: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstwa oraz jako instrument konkurencyjności,
12. w modelu konkurencyjności przedsiębiorstw bez CSR zmienna *wdrożenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* nie łąduje żadnego czynnika w tym modelu.

Efektem przeprowadzonych badań w niniejszej publikacji była m.in. weryfikacja przyjętych hipotez badawczych. Weryfikacja ta wskazuje na potwierdzenie badawczo-empiryczne hipotezy głównej: **wdrożenie koncepcji CSR do przedsiębiorstwa pozytywnie wpływa na jego konkurencyjność mierzoną w trzech wymiarach tj.: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw, potencjale konkurencyjnym przedsiębiorstw oraz instrumentów konkurencyjności przedsiębiorstw oraz czterech hipotez pomocniczych:**

- H1:** W opinii ekspertów wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest istotnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność przedsiębiorstw.
- H2:** W opinii menedżerów wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest istotnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność przedsiębiorstw.
- H3:** Prowadzenie działań społecznie odpowiedzialnych różnicuje dobór czynników pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw.
- H4:** Istnieje istotne zróżnicowanie doboru czynników konkurencyjności przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych i przedsiębiorstw bez CSR.

Przeprowadzona krytyczna analiza literatury przedmiotu oraz badania empiryczne skłaniają do sformułowania następujących wskazówek praktycznych dla menedżerów:

1. zarządzających przedsiębiorstwami społecznie odpowiedzialnymi:

- dbanie o pozytywne relacje z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi w celu utrzymania i wzmocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa na rynku,

- uwzględnienie w strategii czynników konkurencyjności stosowanych przez przedsiębiorstwa, które nie wprowadziły koncepcji CSR,
- skupienie uwagi na pozyskiwaniu, asymilowaniu i wykorzystywaniu wiedzy zewnętrznej w celu poprawy pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa na rynku.

2. zarządzających przedsiębiorstwami bez CSR:

- ujęcie celów społecznych w strategii przedsiębiorstwa,
- wykorzystanie wdrożenia koncepcji CSR jako czynnika konkurencyjności przedsiębiorstwa,
- dbanie o relacje z interesariuszami zewnętrznymi w celu poprawy wizerunku przedsiębiorstwa,
- zwiększenie działań społecznych celem utrzymania pozytywnych relacji z interesariuszami wewnętrznymi.

Rozważania podjęte w monografii nie wyczerpują problemów związanych z identyfikowaniem wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw, jednak wydaje się, że podjęto wysiłek wzbogacenia teorii nauk o zarządzaniu na trzech płaszczyznach, tj.: teoriopoznawczej, metodologicznej oraz empirycznej, a mianowicie :

Na płaszczyźnie teoriopoznawczej:

1. uporządkowano dotychczasowe treści koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w przekroju epistemologiczno- metodycznym,
2. zintegrowano dorobek naukowy w zakresie miejsca koncepcji CSR w naukach o zarządzaniu. Wskazano, iż koncepcja CSR może być elementem strategii przedsiębiorstwa i wpisuje się w nurt zarządzania strategicznego,
3. stwierdzono, iż w procesie zarządzania przedsiębiorstwem, podmioty społecznie odpowiedzialne powinny uwzględniać założenia koncepcji CSR w realizacji swoich funkcji tj. w planowaniu poprzez włączenie do swojej strategii zasady koncepcji CSR oraz uwzględnienie celów społecznych, w organizowaniu poprzez określenie zadań z zakresu CSR, zaprojektowanie w strukturze organizacyjnej stanowiska odpowiedzialnego za realizację tych zadań oraz ustalenie jego podległości służbowej, w motywowaniu poprzez wzrost motywacji, zadowolenia i zaangażowania pracowników oraz w kontrolowaniu poprzez sprawdzanie przestrzegania zasad zawartych w kodeksie etycznym.

Na płaszczyźnie metodologicznej:

1. ustalono i zastosowano w badaniach empirycznych procedurę badawczą właściwą dla analizy wpływu koncepcji CSR na konkurencyjność przedsiębiorstw,
2. zastosowano i oceniono ilościowe podejście empiryczne z wykorzystaniem testów nieparametrycznych ANOVA oraz eksploracyjnej analizy czynnikowej do analizy wpływu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa stanowi istotny czynnik konkurencyjności przedsiębiorstw.

Na płaszczyźnie empirycznej:

1. wykazano, iż wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest istotnym czynnikiem konkurencyjności przedsiębiorstw zarówno w opinii ekspertów, jak i menedżerów. Przeprowadzone badania empiryczne potwierdziły, iż zmienna *wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa* łąduje czynnik CSR będący elementem dwóch modeli konkurencyjności przedsiębiorstwa opracowanych na podstawie opinii ekspertów i opinii menedżerów,
2. wykazano, że prowadzenie działań społecznie odpowiedzialnych różnicuje dobór czynników pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw. Przeprowadzone badania empiryczne z wykorzystaniem testu U Manna-Whitney'a oraz dla poziomu istotności $\alpha=0,05$, potwierdziły, iż dla zmiennej prowadzenie działań społecznie odpowiedzialnych należy odrzucić hipotezę zerową (średni poziom czynników pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw jest taki sam dla kategorii zmiennej prowadzenie działań społecznie odpowiedzialnych), co oznacza iż zmienna ta różnicuje dobór czynników pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa,
3. zidentyfikowano czynniki konkurencyjności przedsiębiorstw wykorzystywane przez przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialne oraz przedsiębiorstwa bez CSR. Efektem przeprowadzonych badań empirycznych było opracowanie dwóch modeli konkurencyjności przedsiębiorstw, które potwierdziły, iż wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności jest tylko wykorzystywane w przedsiębiorstwach społecznie odpowiedzialnych jako czynnik konkurencyjności przedsiębiorstwa.

Podjęta w monografii tematyka ma charakter teoretyczno-empiryczny, a zaprezentowane konceptualne, metodologiczne i empiryczne rezultaty rozważań stanowią jeden z kroków w kierunku bardziej precyzyjnego zidentyfikowania czynników konkurencyjności przedsiębiorstw oraz wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności

przedsiębiorstwa na konkurencyjność przedsiębiorstw, co wpisuje się w praktyczny nurt nauk o zarządzaniu, tj. zarządzanie strategiczne.

Literatura:

1. Abreu R., Almeida R., Lopez J.A.P. (2017), *Corporate social responsibility and performance: Evidence from the water industry*. New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences, 4(10), 265-272.
2. Ambastha A., Momaya K., (2004). *Competitiveness of firms: review of theory, frameworks, and models*. Singapore Management Review, 26(1), 45-61.
3. Apospori E., Zografos K.G., Magrizos S. (2012), *SME corporate social responsibility and competitiveness: a literature review*. International Journal of Technology Management, 58(1/2), 10-31.
4. Asongu J.J. (2007), *Innovation as an argument for corporate social responsibility*. Journal of Business and Public Policy, 1(3), 1-21.
5. Beltratti A. (2005), *The Complementarity between Corporate Governance and Corporate Social Responsibility*. Geneva Papers on Risk and Insurance, 30(3), 373-386.
6. Bernal-Conesa J.A., Nieves Nieto C., Briones-Pealver A.J. (2017), *CSR strategy in technology companies: its influence on performance, competitiveness and sustainability*. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 24, 96-107.
7. Brunsael P. (2009), *Corporate Social Responsibility as Competitive Advantage and Strategic Necessity. Looking at Firm Vision and Stakeholder Perceptions*. University of Agder, Kristiansand.
8. Buckley J.P., Pass L.C., Prescott K. (1988), *Measures of international competitiveness: A critical survey*. Journal of Marketing Management, 4(2), 175-200.
9. Callan S.J., Thomas J.M. (2009), *Corporate social performance and corporate social performance: An update and reinvestigation*. Corporate Social Responsibility and Environmental Management 16, 61-78.
10. Cegliński P., Wiśniewska A. (2016), *CSR as a Source of Competitive Advantage: The Case Study of Polpharma Group*. Journal of Corporate Responsibility and Leadership, 3(4), 9-25.
11. Chang Ch. (2016), *The determinants of green product innovation performance*. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 23, 65-76.
12. Charucka O. (2015), *Znaczenie społecznej odpowiedzialności biznesu w budowaniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe, 44(6), 37-54.
13. Cho Y.J., Leem C.S., Shin K.T. (2008), *The relationships among manufacturing innovation, competitiveness, and business performance in the manufacturing industries of Korea*. International Advanced Manufacturing Technology, 38(1), 840-850.
14. Chudy K., Siedlecka U. (2011), *Determinanty zainteresowania CSR a konkurencyjność przedsiębiorstwa-zestawienie macierzowe*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego Nr 685, Finanse, Rynek finansowy, Ubezpieczenia Nr 46.
15. Cyfert S., Dyduch W., Latusek-Jurczak D., Niemczyk J., Sopińska A. (2014), *Subdyscypliny w naukach o zarządzaniu – logika wyodrębnienia, identyfikacja modelu koncepcyjnego oraz zawartość tematyczna*, Organizacja i Kierowanie, 1 (161), 37-49.
16. Cyran K., Dybka S. (2015), *Spoleczna odpowiedzialność biznesu jako czynnik ograniczający rozwój przedsiębiorstwa*. Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Polityki Europejskie, Finanse i Marketing, 14(63), 7-18.
17. Dimson E., Karakas O., Li X. (2012), *Active ownership*. Social Science Research Network
18. Ditlev-Simonsen C.D., Midttun A. (2011), *What motivates managers to pursue corporate responsibility? A survey among key stakeholders*. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 18(1), 25-38.
19. Dzikowska M., Gorynia M. (2012), *Teoretyczne aspekty konkurencyjności przedsiębiorstwa – w kierunku koncepcji eklektycznej?*, Gospodarka Narodowa 4(248), 1-30.

20. Dzikowska M., Gorynia M., Jankowska B. (2016), *Determinanty pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa w okresie globalnego kryzysu gospodarczego 2009 roku i po jego wystąpieniu*, Przegląd Organizacji, 4, 29-36.
21. Fiori G., Donato F., Izzo M.F. (2007), *Corporate social responsibility and firms performance: an analysis on Italian listed companies*.
22. Flak O., Głód G. (2014), *Koncepcja i przykład metody badania konkurencyjności przedsiębiorstw*, Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 187, 87-100.
23. Freeman R.E. (1984), *Strategic management: A stakeholder approach*. MA: Pitman, Boston.
24. Gallego-Alvarez I, Prado-Lorenzo J.M, Garcia-Sanchez I.M. (2011), *Corporate social responsibility and innovation: A resource-based theory*. Management Decision 49, 1709-1727.
25. Garbarski L. (1997), *Wybór rynku docelowego przez przedsiębiorstwa w warunkach konkurencji* [w:] *Marketing jako czynnik i instrument konkurencji*, PWE, Warszawa.
26. Gierszewska G., Romanowska M. (1995), *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa.
27. Golob U., Bartlett J.L. (2007), *Communicating about corporate social responsibility: A comparative study of CSR reporting in Australia and Slovenia*. Public Relations Review, 33(1), 1-9.
28. Gorynia M. (2010). *Konkurencyjność w ujęciu mikroekonomicznym*, [w:] M. Gorynia, E. Łażniewska (red.) *Kompendium wiedzy o konkurencyjności*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
29. Gupta S., Czinkota M., Melewar T.C. (2013), *Embedding knowledge and value of a brand into sustainability for differentiation*. Journal of World Business, 48(3), 287-296.
30. Hąbek P., Brodny J. (2017), *Corporate Social Responsibility Report – An Important Tool to Communicate with Stakeholders*. In Proceedings of the 4th International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts, Albena, Bulgaria, 22-31 August, 241-248.
31. Hediger W. (2010), *Welfare and capital-theoretic foundations of corporate social responsibility and corporate sustainability*. The Journal of Socio-Economics, 39(4), 518-526.
32. Juchniewicz M. (2014), *Instrumenty konkurowania podmiotów gospodarczych użytkujących grunty z zasobu własności rolnej skarbu państwa*, Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu Roczniki Naukowe, XVI (3), 110-114.
33. Kadłubek M. (2015), *The essence of corporate social responsibility and the performance of selected company*. Procedia - Social and Behavioral Sciences 213, 509-515.
34. Kauf S., Tłuczak A. (2016), *CSR i jego rola w generowaniu korzyści ekonomicznych – w świetle wyników badań*. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 425, 73-82.
35. Kusa R. (2007), *Metodyka badania wybranych aspektów konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw* [w:] J. Pyka (red.), *Nowoczesność przemysłu i usług. Procesy restrukturyzacji i konkurencyjności w przemyśle i usługach*, TNOiK, Katowice, 467-475.
36. Lang M., Lins K.V., Maffett M. (2012), *Transparency, liquidity and valuation: international evidence on when transparency matters most*. Journal of Accounting Research, 50(3), 729-774.
37. Leński W., Tylżanowski R. (2017), *Wpływ społecznej odpowiedzialności biznesu na innowacyjność przedsiębiorstw*. Studia i Prace WNEiZ US, 44(2), 59-68.
38. Luo X., Du S. (2012), *Good Companies Launch More New Product*. Harvard Business Review.
39. MacGregor S.P., Fontrodona J. (2008), *Exploring the Fit between CSR and Innovation*. IESE Business School Working Paper, 759.
40. Man W.Y., Lau T., Chan K.F. (2002), *The Competitiveness of Small and Medium Enterprises. A Conceptualization with Focus on Entrepreneurial Competencies*. Journal of Business Venturing 17(2), 123-142.
41. Margolis J.D., Elfenbein H.A., Walsh J.P. (2007), *Does it pay to be good and does it matter? A meta-analysis of the relationship between corporate social and financial performance*. https://sites.hks.harvard.edu/m-rcbg/papers/seminars/margolis_november_07.pdf. [dostęp 12.04.2017].

42. Marin L., Martin P.J., Rubio A. (2017), *Doing Good and Different! The Mediation Effect of Innovation and Investment on the Influence of CSR on Competitiveness*. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 24, 159-171.
43. Marin L., Rubio A., Ruiz de Maya S. (2012), *Competitiveness as a strategic outcome of corporate social responsibility*. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 19, 364-376.
44. McWilliams A., Siegel D. (2001), *Corporate Social Responsibility: A Theory of the Firm Perspective*. Academy of Management Review, 26(1), 117-127.
45. Midttun A. (2009), *Strategic CSR Innovation. Serving Societal and Individual Needs*. Research Report No. 2. BI Norwegian School of Management.
46. Ota W.J. (1988), *Strategia eksportowa producenta*. TNOiK, Poznań.
47. Pierścionek Z. (1996), *Strategie rozwoju firmy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
48. Pinzon Castro S.Y, Maldonado Guzman G., Martinez Serna M., C. (2015), *The Relationship between Corporate Social Responsibility and Competitiveness in Mexican SMEs*. Journal of Business and Economics, 6(2), 276-285.
49. Porter M.E., Kramer M.R. (2002), *The Competitive Advantage of Corporate Philanthropy*. Harvard Business Review, 80(12), 56-68.
50. Shevelova S. (2004), *Zdolność konkurencyjna sektora mleczarskiego Ukrainy z uwzględnieniem doświadczeń Polski*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
51. Skawińska E. (2002), *Reakcje na zmiany a konkurencyjność przedsiębiorstw*, [w:] E. Skawińska (red.), *Konkurencyjność przedsiębiorstw-nowe podejście*, PWN, Warszawa.
52. Śmiechowski K., Lament M. (2016), *Impact of Corporate Social Responsibility (CSR) reporting on proecological actions of tanneries*. Journal of Cleaner Production, 161, 991-999.
53. Stankiewicz J.M. (2005), *Konkurencyjność przedsiębiorstwa. Budowanie konkurencyjności przedsiębiorstwa w warunkach globalizacji*, TNOiK, Toruń.
54. Timbate L., Kyu Park Ch. (2018), *CSR Performance, Financial Reporting, and Investors' Perception on Financial Reporting*. Sustainability, 10(522), 1-16.
55. Walas-Trębacz J. (2013), *Metody i mierniki oceny konkurencyjności przedsiębiorstwa*, Przegląd Organizacji, 4, 33-40.
56. Wolak-Tuzimek A. (2019), *Spoleczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa a konkurencyjność przedsiębiorstwa*, CeDeWu, Warszawa.
57. Zuba M., Spoz A. (2011), *Spoleczna odpowiedzialność biznesu szansą na poprawę konkurencyjności mikro i małych przedsiębiorstw*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego Nr 695, Ekonomiczne Problemy Usług, 80, 105-113.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych

5.1. Osiągnięcia naukowo badawcze przed uzyskaniem stopnia doktora

W październiku 1993 roku wygrałam konkurs na stanowisko asystenta w Katedrze Ekonomii Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Radomiu (aktualnie Uniwersytet Technologiczno Humanistyczny w Radomiu).

W początkowym okresie pracy zawodowej, głównym obszarem moich zainteresowań były przekształcenia własnościowe zachodzące w polskiej gospodarce. Celem badań, które prowadziłam było sformułowanie umotywowanych sądów na temat efektywności

gospodarowania podmiotów przekształconych przez oddanie mienia przedsiębiorstwa w odpłatne użytkowanie spółkom pracowniczym, diagnozowanie stanu i prognozowanie ich perspektyw rozwojowych. Na podstawie przeprowadzonych badań wywnioskowałam, iż leasing pracowniczy to oryginalne osiągnięcie polskiej myśli i praktyki polityczno-gospodarczej, które odpowiada na potrzebę upodmiotowienia pracowników przedsiębiorstw państwowych w obliczu wyzwań gospodarki rynkowej, stwarza szansę budowy osłony socjalnej, gwarantuje zatrudnienie i udział w zyskach z pozycji właściciela. Jednak obciążenia spółek pracowniczych spłatami rat kapitałowych i opłat dodatkowych za użytkowanie mienia zmniejszało w przedsiębiorstwie kwotę rozporządzalnych środków, redukując możliwości podjęcia i realizacji planów modernizacji aparatu wytwórczego przedsiębiorstwa. Ponadto istniejące rozwiązania w sprawie warunków i zakresu ulg inwestycyjnych nie stanowiły wystarczającej zachęty do inwestowania wygospodarowanych środków w majątek produkcyjny, jak również w rozwój marketingu i sprzedaży.

Stwierdziłam także, że tylko przedsiębiorstwa odznaczające się dobrą kondycją finansową przed procesem prywatyzacji miały szansę na szybki rozwój w gospodarce rynkowej. Spółki pracownice o słabej początkowo kondycji finansowej, wykazujące niedostatek kapitałów własnych mogły zapewnić sobie przetrwanie na rynku dzięki sprawnemu zarządzaniu, wytyczeniu i realizację celów o dłuższym horyzoncie czasowym. Jednak takie działania prowadziły do wyłonienia się grupy kontrolno –właścicielskiej i przejmowania udziałów (akcji) drobnych akcjonariuszy (najczęściej pracowników). W ten sposób spółki traciły swój pracowniczy charakter.

Bezpośrednim rezultatem prowadzonych przeze mnie badań dotyczących przekształceń własnościowych są następujące publikacje:

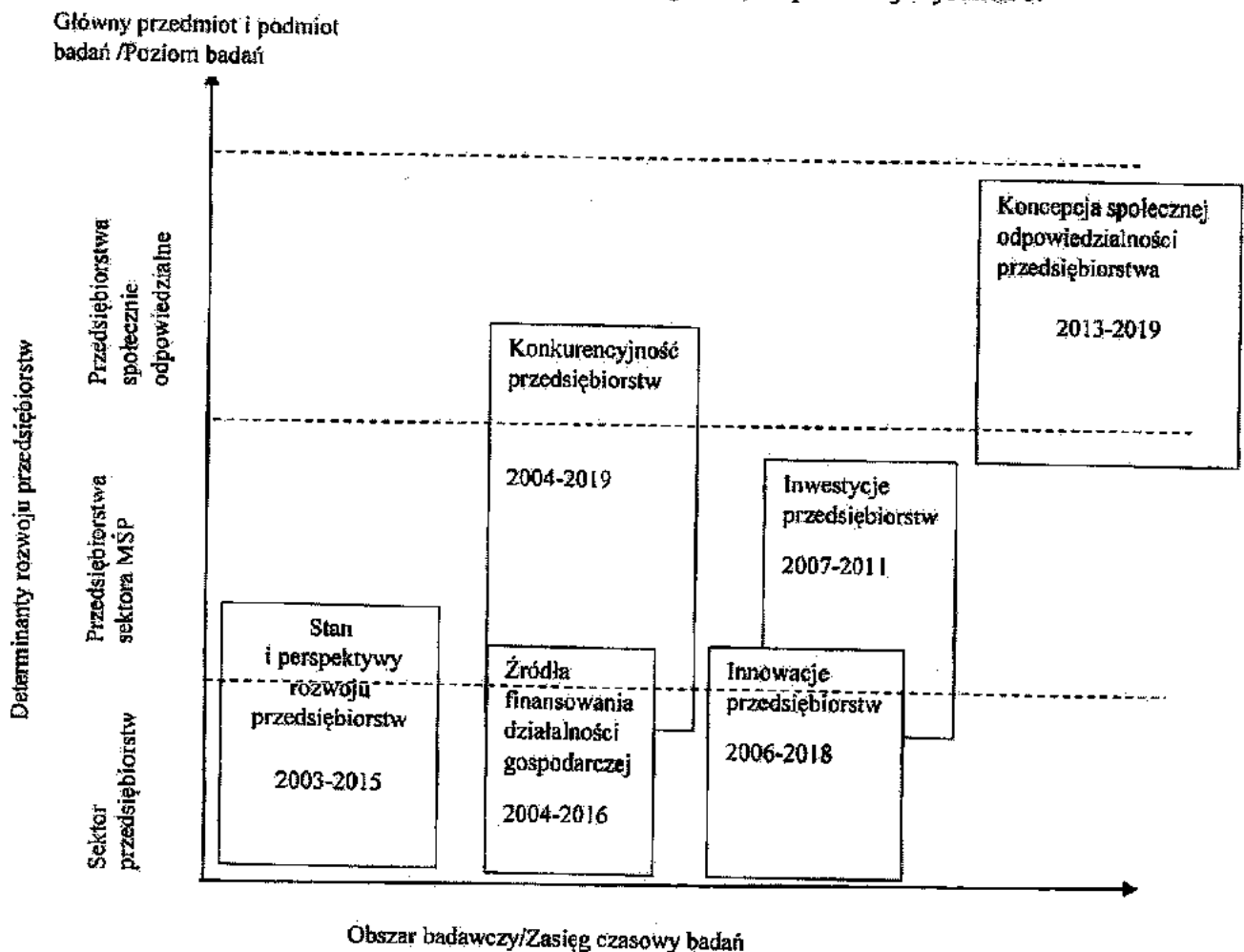
1. Wolak-Tuzimek A. (1998), *Potrzeby kapitałowe firm sprywatyzowanych metodą leasingu pracowniczego*, [w:] E. Frejtag-Mika (red.), *Głód kapitału w Polsce w XX wieku*, Wydawnictwo Instytutu Technologii i Eksploatacji, Radom.
2. Wolak-Tuzimek A. (1997), *Sektor prywatny w województwie radomskim i w Polsce*, *Wiadomości Statystyczne* Nr 1, GUS, Warszawa.
3. Wolak-Tuzimek A. (1997), *Miejsce sektora prywatnego w polskiej gospodarce ze szczególnym uwzględnieniem województwa radomskiego*, *Zeszyty Naukowe* Nr1/1997, Politechnika Radomska, Radom.
4. Wolak-Tuzimek A. (1997), *Przekształcenia własnościowe metodą leasingu pracowniczego*, *Zeszyty Naukowe* Nr2/1997, Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu, Warszawa.

5. Wolak-Tuzimek A. (1996), Problemy przekształceń własnościowych w województwie radomskim, [w:] E. Frejtag-Mika (red.), Makroekonomiczne aspekty rozwoju regionu radomskiego, Wydawnictwo Instytutu Technologii i Eksploatacji, Radom.

Pod kierunkiem naukowym dr hab. Elizy Frejtag-Mika, prof. PRad. napisałam rozprawę doktorską na temat: *Leasing pracowniczy jako forma prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych* a następnie ją obroniłam w 1999 roku na Wydziale Ekonomicznym Politechniki Radomskiej. Za przygotowanie i publiczną obronę mojego doktoratu otrzymałam nagrodę Rektora II stopnia.

5.2. Osiągnięcia naukowe po uzyskaniu stopnia doktora

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych z zakresu ekonomii aż do chwili obecnej mogę wyróżnić trzy obszary badawcze mieszczące się w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i subdyscyplinie zarządzanie strategiczne, co prezentuje rysunek 6.

Rysunek 6 Podstawowe obszary badawcze w perspektywie głównego przedmiotu badań i ich zasięgu czasowego

Źródło: opracowanie własne

Należy nadmienić, że linia graniczna pomiędzy wskazanymi obszarami badawczymi nie jest wyraźna i pewne zagadnienia przenikają się.

Obszar badawczy 1: Stan i perspektywy rozwoju przedsiębiorstw

Każdy podmiot działający w gospodarce rynkowej dąży do swojego rozwoju poprzez zwiększenie wydatków na działalność innowacyjną oraz działalność inwestycyjną, co powoduje wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa. W latach 2003-2015 prowadziłam badania z zakresu: poziomu i struktury przedsiębiorstw działających w Polsce, roli sektora małych i średnich przedsiębiorstw jako stimulatora rozwoju polskiej gospodarki oraz czynników makroekonomicznych determinujących rozwój sektora przedsiębiorstw.

W latach 2005-2007 byłam wykonawcą w projekcie badawczym kierowanym przez dr hab. Elżę Frejtag-Mikę, prof. PRad. nt.: *Międzynarodowe przepływy kapitału do/z Polski a równowaga bilansu płatniczego i konkurencyjność gospodarki*, finansowanym ze środków Komitetu Badań Naukowych, nr projektu badawczego 1H02C08729. Wyniki moich badań zostały opublikowane w monografii naukowej: E. Frejtag-Mika (red.), *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na konkurencyjność polskiej gospodarki*, PWE, Warszawa, 2009. W swoim rozdziale pt.: *Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce* wykazałam, że przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym prowadzą aktywną działalność innowacyjną i inwestycyjną a ich nakłady finansowe są znacznie wyższe w porównaniu do przedsiębiorstw bez kapitału zagranicznego. Ponadto wskazałam na coraz większe znaczenie przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w obrotach polskiego handlu zagranicznego.

Za osiągnięcia naukowe otrzymałam w 2005 roku nagrodę III stopnia Rektora Politechniki Radomskiej, a w 2007 roku nagrodę I stopnia Rektora Politechniki Radomskiej.

W latach 2007-2009 prowadziłam badania własne w ramach pracy badawczej nt. *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce polskiej*, finansowanej ze środków MNiSW, nr projektu badawczego 2454/11/B.

Wyniki swoich badań, przeprowadzonych w grupie 318 przedsiębiorstw wybranych losowo spośród firm działających w gospodarce polskiej opublikowałam w książce pt.: *Determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, PWN, Warszawa 2010. Na podstawie

przeprowadzonych badań wywnioskowałam, że małe i średnie przedsiębiorstwa są stymulatorem rozwoju gospodarczego tworzącym warunki dobrej konkurencji wymuszającej wysoką jakość wytwarzanych wyrobów oraz prowadzą do wzrostu działalności inwestycyjnej i innowacyjnej przedsiębiorstw. Ponadto stwierdziłam iż:

- bez względu na wielkość przedsiębiorstwa podstawową barierą rozwoju firmy są wysokie obciążenia podatkowe, zaś w mniejszym stopniu ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania,
- wynik finansowy przedsiębiorstwa nie wpływa na wybór źródła finansowania jego działalności. To wielkość firmy decyduje o wyborze formy zewnętrznego finansowania,
- dobór źródeł i czynników warunkujących uzyskanie przewagi konkurencyjnej uzależniony jest od wielkości przedsiębiorstwa,
- kierunki inwestycyjne firmy w znacznym stopniu zależą od wielkości przedsiębiorstwa, zaś struktura inwestycyjna od możliwości finansowych przedsiębiorstwa,
- wielkość przedsiębiorstwa wpływa na stopień innowacyjności firmy.

W publikacjach z zakresu wpływu czynników makroekonomicznych na działalność przedsiębiorstw wskazałam, iż proces globalizacji przyczynia się do aktywizacji i dążenia do internacjonalizacji działania małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie innowacyjności, operatywności i dużej zdolności adaptacyjnej do zmieniających się warunków działania. Ponadto polityka Unii Europejskiej prowadzona na rzecz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz możliwości pozyskania środków finansowych z funduszy strukturalnych są czynnikami wpływającymi na rozwój przedsiębiorstw.

Wskazówki praktyczne dotyczące założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przedstawiłam w monografii: Wolak-Tuzimek A., Duda J., Sołoma A., Lament M. (2015), *Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem. Wybrane problemy*, Instytut Naukowo-Wydawniczy Spatium, Radom. Szczegółowo opisałam procedurę zakładania działalności gospodarczej, reguły organizacji i kierowania przedsiębiorstwem. Ponadto określiłam wady i zalety poszczególnych form prawno organizacyjnych przedsiębiorstw, które umożliwiają prawidłowy dobór formy do rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.

Rozważania zawarte w tym obszarze badawczym były przedmiotem dyskusji na 6 międzynarodowych konferencjach naukowych² oraz na 4 konferencjach krajowych³.

Efektom prowadzonych badań w tym obszarze jest 23 publikacji, w tym: 3 monografie naukowe, 14 rozdziałów w monografii oraz 6 artykuły wydane w czasopismach naukowych, co zaprezentowałam poniżej:

1. Wołak-Tuzimek A., Duda J., Soloma A., Lament M. (2015), *Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem. Wybrane problemy*, Instytut Naukowo-Wydawniczy Spatium, Radom, ss.269.
2. Wołak-Tuzimek A (2013), *Enterprises in conditions of globalization* In E.Weiss, M.Pawęska (eds.) *Enterprise- new challenges. Theory and practice*. York University, Alabama, USA, s.63-82.
3. Wołak-Tuzimek A. (2011), *Influence of globalisation on development of enterprises*, In A. Wołak-Tuzimek, K.Sieradzka (ed.), *Enterprises facing the challenges of the global economy*, Politechnika Radomska, Radom, s.8-24.
4. Wołak-Tuzimek A. (2011) *Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w gospodarce polskiej*, [w:] *Finanse, rynki finansowe, ubezpieczenia* Nr 47, *Zeszyty Naukowe* Nr 686, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.589-599.
5. Wołak-Tuzimek A (2010), *Determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010, ss. 299.
6. Wołak-Tuzimek A. (2010), *Efektywność działalności małych i średnich przedsiębiorstw*, *Wiadomości Statystyczne* nr 7, GUS, Warszawa, s.56-67.
7. Wołak-Tuzimek A. (2009), *Polityka regionalna Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] M. Gagacka, K. Głębicka (red.), *Współczesne wyzwania dla lokalnej polityki społecznej*, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej i Politechnika Radomska, Radom, s.161-172.

² [1] XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa”, Uniwersytet Szczeciński, czerwiec 2011, Referat pt.: *Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym w gospodarce polskiej*

[2] IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa”, Uniwersytet Szczeciński, czerwiec 2009. Referat pt.: *Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce polskiej*.

[3] VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami Firm - Teoria i Praktyka”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, maj 2007. Referat pt.: *Działalność mikroprzedsiębiorstw w gospodarce polskiej*.

[4] VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Przedsiębiorstwem - Teoria i Praktyka”, Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków, listopad 2006. Referat pt.: *Barriere rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw*.

[5] VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Przedsiębiorstwem - Teoria i Praktyka”, Akademia Górniczo-Hutnicza, listopad 2005. Referat pt.: *Impact of globalisation on functioning of small and medium enterprises*.

[6] V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Przedsiębiorstwem - Teoria i Praktyka”, Akademia Górniczo-Hutnicza, listopad 2003. Referat pt.: *Funkcjonowanie przedsiębiorstw sprywatyzowanych w gospodarce polskiej*.

³ [1] Ogólnopolski Zjazd Katedr Ekonomii, Uniwersytet Szczeciński, czerwiec 2006. Referat pt.: *Analiza sektora małych i średnich przedsiębiorstw*.

[2] Konferencja Naukowa „Ekonomia w dobie globalizacji”, Politechnika Lubelska, maj 2005. Referat pt.: *Polityka państwa na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw*.

[3] Konferencja Naukowa – Ekonomia: zasady, zastosowania, problemy i aspekty społeczno-polityczne, Politechnika Radomska, czerwiec 2004. Referat pt.: *Metody oceny efektywności gospodarowania przedsiębiorstw*.

[4] Konferencja Naukowa „30-lecie Wydziału Ekonomicznego”, Politechnika Radomska, kwiecień 2000. Referat pt.: *Leasing pracowniczy jako forma prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*.

8. Wolak-Tuzimek A. (2009), *Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce* [w:] E. Frejtag-Mika (red.), *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na konkurencyjność polskiej gospodarki*, PWE, Warszawa, s.126-202.
9. Wolak-Tuzimek A. (2008), *Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce polskiej*, Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Nr 7, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.701-712.
10. Wolak-Tuzimek A. (2007), *Działalność mikroprzedsiębiorstw w gospodarce polskiej*, Prace Naukowe Nr 1152, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław, s.639-647.
11. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Analiza sektora małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] D. Kopycińska (red.) *Zachowania rynkowe gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w okresie transformacji systemowej w Polsce*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s. 209-216.
12. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Kapitał zagraniczny w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] Eliza Frejtag (red.), *Kapitał zagraniczny w Polsce w dobie globalizacji*, Politechnika Radomska, s.89-98.
13. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Barriere rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] M. Księżyc (red.), *Funkcjonowanie gospodarki polskiej w warunkach integracji europejskiej*, AGH, Kraków, s.716-725.
14. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Uwarunkowania rozwoju polskich przedsiębiorstw*, Politechnika Radomska, Radom, ss.236.
15. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Makroekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] E. Frejtag-Mika (red.), *Teoria i praktyka ekonomii a konkurencyjność gospodarowania*, Difin, Warszawa, s.97-105.
16. Wolak-Tuzimek A. (2005), *Polityka państwa na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] E. Bojar (red.) *Ekonomia w dobie globalizacji*, Politechnika Lubelska, Lublin 2005, s.94-108.
17. Wolak-Tuzimek A. (2005), *Impact of globalisation on functioning of small and medium enterprises*, Zeszyty naukowe AGH – Zagadnienia Techniczno-Ekonomiczne, zeszyt nr 2-3, Kraków, s. 449-458.
18. Wolak-Tuzimek A. (2005), *Prywatyzacja przedsiębiorstw jako czynnik rozwoju gospodarki polskiej*, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie*, Zeszyty Naukowe Nr 33, Politechnika Świętokrzyska, Kielce, s. 127-137.
19. Wolak-Tuzimek A. (2004), *Znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej* [w:] K. Ortyński (red.) : *Ekonomika. Zarządzanie finansami przedsiębiorstw i instytucji finansowych*, Prace naukowe Nr 1(9)2004 Politechniki Radomskiej, Radom, s.29-38.
20. Wolak-Tuzimek A. (2004), *Funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej*, [w:] K. Głębicka (red.) *Spójność społeczno-ekonomiczna - implikacje regionalne*, WSB, Radom, s. 115-129.
21. Wolak-Tuzimek A. (2004), *Metody oceny efektywności gospodarowania przedsiębiorstw*, [w:] E. Frejtag-Mika (red.), *Ekonomia : zasady, zastosowania, problemy i aspekty społeczno-polityczne*, Politechnika Radomska, Radom, s.192-203.
22. Wolak-Tuzimek A. (2003), *Wymogi współczesnej gospodarki a konieczność zmian w polskich przedsiębiorstwach*, [w:] E. Frejtag-Mika (red.) *Globalizacja działalności gospodarczej*, Politechnika Radomska, Radom, s.136-150.
23. Wolak-Tuzimek A. (2003), *Funkcjonowanie przedsiębiorstw sprywatyzowanych w gospodarce polskiej*, Zeszyty naukowe AGH – Zagadnienia Techniczno-Ekonomiczne, t. 48/ zeszyt nr 1, Kraków, s.319-335.

Obszar badawczy 2: Źródła finansowania działalności gospodarczej

Zainteresowania naukowo-badawcze w tym obszarze związane były z możliwościami i warunkami pozyskania kapitału zewnętrznego przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Opracowania opublikowane w ramach tego obszaru badawczego, w tym także o zasięgu międzynarodowym, ukazywały się w okresie 2004-2016.

W latach 2004-2006, pogłębiając zainteresowania dotyczące uwarunkowań rozwoju przedsiębiorstw, przeprowadziłam badania w ramach indywidualnej pracy badawczej pt.: Źródła finansowania działalności przedsiębiorstw sprywatyzowanych metodą bezpośrednią (nr projektu badawczego 2148/11/B) finansowanej ze środków MNiSW. Przeprowadzone badania skłoniły do wywnioskowania, że kondycja finansowa przedsiębiorstw sprywatyzowanych pozostaje w ścisłym związku z kondycją i pozycją rynkową likwidowanego przedsiębiorstwa państwowego, co bezpośrednio wpływa na możliwości pozyskania kapitału zewnętrznego.

Dalsze badania z tego obszaru obejmowały przedsiębiorstwa z uwzględnieniem ich podziału zgodnie z obowiązującą do 30 kwietnia 2018 roku ustawą o swobodzie działalności gospodarczej⁴. Wykorzystując wyniki badań własnych i wtórnych oraz studia literaturowe prowadziłam analizy w zakresie dostępności funduszy strukturalnych oraz funduszy venture capital dla przedsiębiorstw. Dokonałam również analizy porównawczej zewnętrznych źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw oraz wskazałam możliwości pozyskania kapitału zewnętrznego przez przedsiębiorstwa w zależności od ich wielkości. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdziłam, iż pozyskanie kapitału zewnętrznego przez przedsiębiorstwa zależy w sposób istotny od jego wielkości. Przedsiębiorstwa duże częściej korzystają z kredytów bankowych w porównaniu z innymi podmiotami. Natomiast dla mikroprzedsiębiorstw największą barierą rozwoju jest brak dostępu do kapitału obcego. W swoich publikacjach zawarłam także wskazówki dla właścicieli przedsiębiorstw oraz menedżerów dotyczące kryteriów wyboru poszczególnych źródeł finansowania.

Na szczególną uwagę zasługuje ostatnia publikacja z tego obszaru badawczego, monografia naukowa: Lesáková L., Wolak-Tuzimek A., Maráková V., Lament M. (2016), *New trends in management of enterprise*. Sciemcee Publishing London, stanowiąca

⁴ Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej z 2 lipca 2004r, tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, art. 104-105.

podsumowanie mojego dorobku z zakresu źródeł finansowania działalności gospodarczej. W rozdziale IV pt.: „Modern sources of external capital for enterprises” przeanalizowałam kryteria wyboru zewnętrznych form finansowania, wykorzystywanych przez przedsiębiorców w celu wybrania optymalnej oferty. Ponadto omówiłam cechy, funkcje, zalety i wady nowoczesnych źródeł pozyskania kapitału tj.: leasingu, factoringu, franchisingu, funduszy venture capital. Na podstawie krytycznej analizy literatury przedmiotu stwierdziłam, że bardzo często kapitał własny nie wystarcza do finansowania działalności, zwłaszcza w okresie rozwijania się przedsiębiorstwa. Bardzo często potrzeby finansowe na planowane inwestycje przekraczają możliwości pozyskanego przez firmę kapitału własnego. Dlatego też istotne znaczenie w sferze finansowej przedsiębiorstwa posiada kapitał obcy. Jest on przekazany do dyspozycji przedsiębiorstwa na określony czas i musi być w odpowiednim, wcześniej ustalonym terminie, zwrócony. Jednak korzystanie z kapitału obcego pociąga za sobą określone i uzgodnione wcześniej koszty i nie może być on użyty w dowolnym celu, ale wyłącznie zgodnie z celem uzgodnionym z wierzycielem, co wiąże się ze zróżnicowanym ryzykiem niepowodzenia. Na podstawie przeprowadzonych badań empirycznych na grupie 106 przedsiębiorstw działających w województwie mazowieckim w okresie 2010-2014 wywnioskowałam, że kredyt bankowy był podstawowym źródłem pozyskania kapitału obcego przez przedsiębiorstwa. Zauważyłam występowanie zależności: im większe przedsiębiorstwo, tym wykorzystanie kredytu bankowego jest większe. W badaniach potwierdziłam także, że wielkość przedsiębiorstwa wpływa na udział wygenerowanego zysku w finansowaniu działalności przedsiębiorstwa oraz występowanie zależność, że im większe przedsiębiorstwo, tym zaangażowanie środków własnych firmy jest większe.

Publikacja ta została zarejestrowana w Bodleian Libraries of the University of Oxford, Cambridge University Library, The National Library of Scotland, The Library of Trinity College, Dublin, The National Library of Wales.

W 2016 roku otrzymałam nagrodę zespołową za osiągnięcia naukowe, przyznaną przez Rektora Uniwersytetu Technologiczno Humanistycznego w Radomiu.

Poruszana problematyka z drugiego obszaru badawczego została zaprezentowana na 12 międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym na 4 zagranicznych⁵ oraz 8

⁵ [1] International Masaryk Conference MMK. Czech Republic, Hradec Kralove, 15-19.12.2014. Referat pt.: *Commitment of banks to financing of small and medium-sized enterprise sector.*
[2]. Rozpočet EÚ, inovácie a ekonomický rast. Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia, listopad 2013. Referat pt.: *Venture Capital Funds as a source of financing innovation in enterprises.*
[3] Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір”, Національна академія наук України, Львів, czerwiec 2012. Referat pt.: *Financing development of small and medium sized enterprises in the European Union Countries*

krajowych międzynarodowych konferencji⁶, co świadczy o znacznym umiędzynarodowieniu mojego dorobku naukowego w omawianym obszarze.

Bezpośrednim rezultatem prowadzonych przeze mnie badań dotyczących problematyki źródeł finansowania działalności gospodarczej jest 25 publikacji, w tym 8 wydanych za granicą, co przedstawiam poniżej:

1. Lesáková L., Wolak-Tuzimek A., Maráková V., Lament M. (2016), *New trends in management of enterprise*, Science Publishing London.
2. Krištofik P., Lament M., Musa H., Wolak-Tuzimek A. (2015), *Financial tools in management of small and medium-sized enterprises*, Science Publishing London.
3. Wolak-Tuzimek A. (2014), *Financing activities of small and medium-sized enterprises in the European Union member state*. In Management of Organizations in Real and Virtual Environments: Opportunities and Challenges VI, Ekonomická Fakulta Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica.
4. Duda J., Wolak-Tuzimek A. (2014), *Commitment of banks to financing of small and medium-sized enterprise sector*, in Mezinárodní Masaryková Konference, Magnanimitas, Hradec Králové, s.346-357.
5. Wolak-Tuzimek A., Brozek K. (2013), *Venture Capital Funds as a source of financing innovation in enterprises*. In Rozpočet EÚ, inovácie a ekonomický rast. Matej Bel University in Banská Bystrica.
6. Wolak-Tuzimek A. (2013), *Analiza porównawcza zewnętrznych źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw*, *Studia i Materiały „Miscellanea Oeconomicae” Nr 1/2013*, wyd. Wydziału Zarządzania i Administracji UJK w Kielcach, Kielce, s.241-256.
7. Wolak-Tuzimek A. (2012), *Private equity/venture capital sector in Central and Eastern Europe*. In The development of financial system of countries of Central and East Europe. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір, Національна академія наук України, Lviv, s.123-132.
8. Wolak-Tuzimek A., Ślusarczyk B. (2012), *Financing development of small and medium sized enterprises in the European Union Countries*. In The development of financial system of countries of Central and East Europe. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір, Національна академія наук України, Lviv, s. 133-141.
9. Sieradzka K., Wolak-Tuzimek A. (2012), *Forms of obtaining capital by growth companies*, In T. Meluzin, M. Zinecker, J. Hornungowa, M.Klimkova (eds.) *Trends in Economics and Management for the 21 th Century*, Brno University of Technology, Faculty of Business and Management, Czech Republic, Brno.

[4] Trends in Economics and Management for the 21 th Century, Brno University of Technology, Faculty of Business and Management, Czech Republic, Brno, maj 2012. Referat pt.: *Forms of obtaining capital by growth companies*.

⁶ [1] X Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa”, Uniwersytet Szczeciński, czerwiec 2010. Referat pt.: *Rozwój funduszy Venture Capital w Polsce*.

[2] III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Handel i finanse międzynarodowe a wzrost gospodarczy”, Politechnika Radomska, czerwiec 2010. Referat pt.: *Effect of Structural Funds on Financing of Businesses*.

[3] II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Globalne rynki finansowe a rozwój gospodarczy”, Politechnika Radomska, czerwiec 2009. Referat: *Finansowanie działalności przedsiębiorstw kapitałem własnym i obcym*.

[4] VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami Firm - Teoria i Praktyka”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, maj 2006. Referat pt.: *Kryteria wyboru-kredyt czy leasing?*

[5] VI Międzynarodowa Konferencja „Zarządzanie Finansami-Biznes, Bankowość i Finanse na Rynkach Wschodzących”, Uniwersytet Szczeciński, kwiecień 2005. Referat pt.: *Kredyt bankowy jako ważne źródło finansowania działalności firmy*.

[6] V Międzynarodowa Konferencja „Zarządzanie Finansami -Finansowanie Przedsiębiorstw w UE”, Uniwersytet Szczeciński, kwiecień 2004. Referat pt.: *Alternatywne źródła finansowania działalności przedsiębiorstw*.

[7] V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami Firm - Teoria i Praktyka”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, maj 2004. Referat pt.: *Faktoring jako źródło finansowania majątku w przedsiębiorstwie*.

[8] IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa”, Uniwersytet Szczeciński, czerwiec 2004. Referat pt.: *Analiza porównawcza źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw*.

10. Wołak-Tuzimek A. (2011), *The EU Structural Funds as a source for financing enterprises' development*, In A. Wołak-Tuzimek, K.Sieradzka (ed.), *Enterprises facing the challenges of the global economy*, Politechnika Radomska, Radom, s. 108-129.
11. Wołak-Tuzimek A. (2010), *Effect of Structural Funds on financing of businesses*, In S. I. Bukowski (ed.), *Global economy challenges of the 21st century*, Politechnika Radomska, Radom, s. 484-494.
12. Wołak-Tuzimek A. (2010), *Fundusze pożyczkowe jako instytucje wspierające rozwój przedsiębiorstw*, [w:] M. Gagacka, K. Głębicka (red.) *Lokalne sieci wsparcia*, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Politechnika Radomska, Radom, s.454-466.
13. Wołak-Tuzimek A. (2010), *Rozwój funduszy venture capital w Polsce*, [w:] Koszt kapitału i źródła finansowania przedsiębiorstw, Zeszyty Naukowe Nr 636, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s. 182-193.
14. Wołak-Tuzimek A. (2010), *Analiza kapitału własnego i obcego w przedsiębiorstwie przy wykorzystaniu testu niezależności chi-kwadrat*, [w:] J.Sobiech (red.) *Kierunki zmian w finansach przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe nr 142, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań, s.337-348.
15. Wołak-Tuzimek A. (2009), *Finansowanie działalności przedsiębiorstw kapitałem własnym i obcym*, [w:] J.L. Bednarczyk, S.I. Bukowski, J. Misala (red.), *Globalne rynki finansowe w dobie kryzysu*, CeDeWu, Warszawa, s.247-256.
16. Wołak-Tuzimek A., Duda J. (2008), *Ventures capital jako źródło finansowania inwestycji małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, [w:] M. Księżyk (red.) *Ekonomia Menedżerska* Nr 3, AGH, Kraków, s.33-43.
17. Wołak-Tuzimek A. (2007), *Nowoczesne źródła finansowania działalności małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] A. Manikowski, A. .Psyk (red.), *Przedsiębiorstwo i jego otoczenie. Przemiany i perspektywy*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, s.333-343.
18. Wołak-Tuzimek A. (2006), *Kryteria wyboru-kredyt czy leasing? Zarządzanie finansami firm- teoria i praktyka*, Prace Naukowe Nr 1109, Akademia Ekonomiczna, Wrocław, s. 149-157.
19. Wołak-Tuzimek A. (2005), *Kredyt bankowy jako ważne źródło finansowania działalności firmy*, [w:] D. Zarzecki (red.): *Zarządzanie finansami - finansowanie przedsiębiorstw*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s. 365-375.
20. Wołak-Tuzimek A. (2005), *Proces samofinansowania działalności przedsiębiorstwa*, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie*, Zeszyty Naukowe Nr 33, Politechnika Świętokrzyska, Kielce, s.379-385.
21. Wołak-Tuzimek A. (2004), *Alternatywne źródła finansowania działalności przedsiębiorstw*, [w:] D. Zarzecki (red.): *Zarządzanie finansami - finansowanie przedsiębiorstw w Unii Europejskiej*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.163-172.
22. Wołak-Tuzimek A. (2004), *Analiza porównawcza źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw*, [w:] E. Urbańczyk (red.), *Strategie wzrostu wartości przedsiębiorstwa. Teoria i praktyka gospodarcza*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.399-410.
23. Wołak-Tuzimek A. (2004), *Faktoring jako źródło finansowania majątku w przedsiębiorstwie*, [w:] Zarządzanie finansami firm- teoria i praktyka, Prace Naukowe Nr 1024, Akademia Ekonomiczna, Wrocław, s.361-370.
24. Wołak-Tuzimek A. (2004), *Ekonomiczne przesłanki zastosowania leasingu*, [w:] Zarządzanie finansami firm- teoria i praktyka, Prace Naukowe Nr 1024, Akademia Ekonomiczna, Wrocław, s.371-383.
25. Wołak-Tuzimek A. (2004), *Krótkoterminowe źródła finansowania majątku obrotowego przedsiębiorstwa*, [w:] D. Zarzecki (red.), *Zarządzanie finansami-mierzenie wyników i wycena przedsiębiorstw*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.395-404.

Obszar badawczy 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw

Od 2004 roku rozpoczęłam badania dotyczące konkurencyjności przedsiębiorstw. Początkowo dotyczyły one identyfikacji czynników konkurencyjności przedsiębiorstw należących do sektora MŚP. Na podstawie prowadzonych badań wywnioskowałam, że dla małych i średnich przedsiębiorstw cena produktu była istotnym czynnikiem uzyskania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Firmy te miały bowiem ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł pozyskania kapitału, a ich kapitał własny był niewystarczający do prowadzenia działalności innowacyjnej.

W latach 2007-2008 prowadziłam badania w grupie 318 przedsiębiorstw wybranych losowo spośród firm działających w gospodarce polskiej. Na podstawie otrzymanych wyników badań wywnioskowałam, iż wielkość przedsiębiorstwa w sposób istotny wpływa na dobór źródeł i czynników warunkujących uzyskanie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa.

Od 2014 moje badania skupiły się przede wszystkim na dużych firmach i społecznie odpowiedzialnych przedsiębiorstwach. Opracowania opublikowane w tym okresie miały w dużym stopniu zasięg międzynarodowy. Jedno z nich tj. Maráková V., Dyr T., Wolak-Tuzimek A. (2016), *Factors of tourism's competitiveness in the European Union countries*, *E + M Ekonomie a Management*, Vol. 19, No 3 (IF 1.163) znajduje się na liście A czasopism MNiSW. Problematyka zawarta w tym artykule dotyczyła zidentyfikowania czynników konkurencyjności podmiotów działających w sektorze turystyki w krajach Unii Europejskiej. Dokonując analizy statystycznej z wykorzystaniem metody Z. Hellwiga skonstruowano miernik syntetyczny na podstawie cząstkowych zmiennych diagnostycznych, odzwierciedlający różne aspekty konkurencyjności. Wielkość jego umożliwiła określenie stopnia zależności pomiędzy danym źródłem przewagi konkurencyjnej a poziomem konkurencyjności podmiotów działających w sektorze turystyki. W wyniku przeprowadzonej analizy wywnioskowano, iż istotnie statystycznym źródłem przewagi konkurencyjnej badanych podmiotów jest pojemność noclegowa podmiotów turystycznych.

Na podstawie badań własnych przeprowadzonych w lata 2014-2016 w przedsiębiorstwach województwa mazowieckiego wywnioskowałam, iż koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa nie jest statystycznie istotną zmienną różnicującą dobór instrumentów konkurowania w przedsiębiorstwach oraz istnieją statystycznie istotne różnice w ocenie wizerunku przedsiębiorstwa jako instrumentu konkurowania ze względu na stosowanie lub brak koncepcji CSR w przedsiębiorstwie.

W 2017 roku przeprowadziłam badania z wykorzystaniem metody delfickiej wśród ekspertów krajowych i zagranicznych. Wyniki rundy I częściowo zostały zaprezentowane w artykułach opublikowanych w 2018 roku. Na ich podstawie wywnioskowałam, że :

- duże znaczenie dla oceny pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa mają czynniki: udział w rynku, sytuacja finansowa przedsiębiorstwa, znajomość przedsiębiorstwa i jego wyrobów na rynku, satysfakcja klientów, wdrożenie koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu,

- czynniki dotyczące kondycji finansowej przedsiębiorstwa, kapitału ludzkiego oraz działalności innowacyjnej mają duże znaczenie przy określaniu potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa,
- istnieje znaczące zróżnicowanie opinii ekspertów polskich i zagranicznych dotyczące znaczenia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jako czynnika pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa oraz potencjału konkurencyjnego przedsiębiorstwa.

Treści publikacji z omawianego obszaru zostały zaprezentowane na 4 międzynarodowych konferencjach⁷ w tym 3 zagranicznych oraz były przedmiotem referatów przygotowanych na 2 krajowe konferencje naukowe⁸.

Zagadnienia z obszaru konkurencyjności przedsiębiorstw przedstawiłam w 9 publikacjach, w tym 4 zostały opublikowane za granicą tj.:

1. Wolak-Tuzimek A. (2018), *Measures of competitive potential of enterprises*, In T. Löster, T. Pavelka (eds.), *The 12th International Days of Statistics and Economics*, Uniwersytet Ekonomiczny w Pradze, Czechy, s. 1942-1951.
2. Wolak-Tuzimek A. (2018), *The measures of an enterprise's competitive position*, [w:] BOĎA, M., (ed.) *Proceedings of the Faculty of Economics of Matej Bel University in Banská Bystrica. Volume I. Economic Theory and Practice 2017*. Banská Bystrica: Belianum, s. 676-684.
3. Wolak-Tuzimek A. (2017), *Instrumenty konkurowania przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych*, *Marketing i Rynek*, Nr 11, s.693-706.
4. Maráková V., Dyr T., Wolak-Tuzimek A. (2016), *Factors of tourism's competitiveness in the European Union countries*, *E + M Ekonomik a Management*, Vol. 19, No 3, s. 92-109.
5. Wolak-Tuzimek A., Noworoł-Luft E., Luft R. (2014), *Competitiveness of enterprises in Polish SMS sector*. *Transport and Communications No II/2014*. Faculty of Operation and Economics of Transport and Communications, University of Žilina, s.17-20.

⁷ [1] The 12th International Days of Statistics and Economics, Department of Statistics and Probability and the Department of Microeconomics University of Economics, Prague Faculty of Economics, Technical University of Košice, Ton Duc Thang University, Czech Republic, Prague, 6-8.09. 2018. Referat pt.: *Measures of competitive potential of enterprises*.

[2] *Measures of an enterprise's competitive position*. The International Scientific Conference ECONOMIC THEORY AND PRACTICE 2017 [ETAP 2017], Faculty of Economics of Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia, 03.-04.10.2017. Referat pt.: *Measures of an enterprise's competitive position*.

[3] Enterprise and the Competitive Environment 2014 conference, ECE 2014, Czech Republic, Brno, 6-7.03. 2014. Referat pt.: *Growth factors of competitiveness of small and medium-size enterprises in Poland*.

[4] II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Rola towaroznawstwa w zarządzaniu jakością w warunkach gospodarki opartej na wiedzy”, Politechnika Radomska, wrzesień 2004. Referat pt.: *Wpływ jakości wyrobów na konkurencyjność przedsiębiorstw*.

⁸ [1] Konferencja Naukowa „Społeczna Odpowiedzialność Biznesu-Perspektywa Zarządzania i Ekonomii, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Szczecin, 9.06. 2017. Referat pt.: *Instrumenty konkurowania przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych*.

[2] Konferencja Naukowa „Ekonomia aspekty konkurencji na rynku w procesie globalizacji”, Politechnika Krakowska, czerwiec 2006. Referat pt.: *Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw*.

6. Wolak-Tuzimek A. (2007), *Czynniki wzrostu konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] J. Kot (red.): *Konkurencyjność i innowacyjność regionów w warunkach globalizacji i metropolizacji przestrzeni*, Akademia Świętokrzyska, Kielce, s.607-616.
7. Wolak-Tuzimek A. (2006), *European union competition policy towards small and medium enterprises*, [w:] J. Misala (red.), *Polska w Unii Europejskiej. Wstępny bilans członkostwa*, Politechnika Radomska, Radom, s.175-196.
8. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] J.Żyra (red.): *Ekonomia aspekty konkurencji na rynku w procesie globalizacji. Konkurencyjność podmiotów*, Monografia 344, Politechnika Krakowska, Kraków, s.98-105.
9. Wolak-Tuzimek A. (2004), *Wpływ jakości wyrobów na konkurencyjność przedsiębiorstw*, [w:] J.Żuchowski (red.): *Towaroznawstwo wobec integracji z Unią Europejską*, Politechnika Radomska, Radom, s. 25-29.

Jeden z artykułów (poz.4) znajduje się na liście A czasopism MNiSW oraz jest zarejestrowany w bazie Web of Science oraz SCOPUS. Ponadto jedno z tych opracowań (poz.1) w postaci recenzowanych materiałów konferencyjnych znajduje się w bazie Web of Science

Obszar 4: Innowacyjność przedsiębiorstw

Zainteresowania naukowe wskazane w tym obszarze zostały ukierunkowane na zgłębienie problemów związanych z działalnością innowacyjną przedsiębiorstw. Opracowania opublikowane w ramach tego obszaru ukazują się od 2006 roku.

Początkowo problematyka prezentowana w artykułach dotyczyła analizy działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Wykazałam, że w sektorze MŚP istnieją sprzyjające warunki kreowania postaw innowacyjnych wynikające z bliskości rynku, dobrej znajomości konsumentów, czy szybkiego przepływu informacji i przebiegu procesów decyzyjnych. Jednak w praktyce nie wszystkie przedsiębiorstwa umieją wykorzystać przedstawione atuty. Wskazałam, że sytuacja ta może wynikać z ograniczeń finansowych, które uniemożliwiają zakup nowych technologii, licencji i zatrudnienie najlepszych menadżerów.

W latach 2010-2012 prowadziłam badania własne pt.: *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w gospodarce polskiej*, finansowane ze środków MNiSW, nr projektu badawczego 2807/11/B. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdziłam, że wielkość przedsiębiorstwa w sposób istotny wpływa na poziom i strukturę nakładów ponoszonych na działalność innowacyjną przedsiębiorstwa. Ponadto wskazałam, że tworzone rozwiązania innowacyjne powinny być elementem trwałej strategii wraz ze współpracą z jednostkami naukowymi, które powinny być taktowane przez te przedsiębiorstwa jako partnerzy

w tworzeniu nowoczesnych rozwiązań. Stwierdziłam, że firmy, które wprowadzają innowacje są zarazem przedsiębiorstwami, które efektywnie wykorzystują wiedzę swoich pracowników.

Moją ostatnią publikacją z tego obszaru badawczego jest rozdział w monografii pt.: *Determinants of innovative activities of enterprises*, [w:] K. Szczepańska- Woszczyna, Z. Dacko-Pikiewicz (eds.), *Innovation processes in the social space of the organization*, Nova Science Publishers, Hauppauge, NY, USA.

W opracowaniu tym przedstawiłam wyniki badań dotyczące kierunku i siły powiązań pomiędzy nakładami na działalność innowacyjną przedsiębiorstw a wybranymi czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi oddziałującymi na funkcjonowanie firmy. Zbadalam korelacje opisujące siłę i typ związku pomiędzy wartością nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przy wykorzystaniu zmiennych: działalność badawczo rozwojową przedsiębiorstw, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych, zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe, szkolenia personelu związane bezpośrednio z wprowadzaniem innowacji produktowych lub procesowych, marketing związany z wprowadzeniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów a określonymi zmiennymi tj. PKB, liczbą ludności, wynikiem finansowym netto przedsiębiorstw, liczbą podmiotów zarejestrowanych w gospodarce. Na podstawie przeprowadzonych badań wywnioskowałam, że istnieje statystyczna zależność pomiędzy nakładami na działalność badawczo-rozwojową a liczbą zarejestrowanych podmiotów, liczbą ludności i poziomem PKB oraz istniejąca korelacja pomiędzy nakładami inwestycyjnymi na środki trwałe a liczbą ludności jest odwrotnie proporcjonalna. Ponadto stwierdziłam, że przedstawione w rozdziale determinanty działalności innowacyjnej przedsiębiorstw potwierdzają ich obfitość i wielokierunkowość oddziaływania. Przedsiębiorstwa działające na rynku prowadzą działalność innowacyjną, gdyż stała się ona szczególnym zasobem przedsiębiorstwa, które umożliwia przedsiębiorcze działanie na rzecz efektywnej alokacji posiadanych, możliwych do pozyskania zasobów rzeczowych, finansowych i organizacyjnych oraz ukształtowania optymalnej konfiguracji przewag konkurencyjnych

Treści opracowań z czwartego obszaru zostały zaprezentowane na 8 międzynarodowych konferencjach w tym 4 zagranicznych⁹ i 4 krajowych¹⁰ oraz 4 krajowych konferencjach naukowych¹¹.

⁹ [1] The 10th International Days of Statistics and Economics, Department of Statistics and Probability and the Department of Microeconomics University of Economics, Prague Faculty of Economics, Technical University of Košice, Ton Duc Thang University, Czech Republic, Prague, 8–10.09.2016. Referat pt.: *Innovative activities of small and medium-sized enterprises in Poland*.

Problematykę z zakresu innowacyjności przedsiębiorstw przedstawiłam w 21 publikacjach, w tym w 13 rozdziałach monografii oraz 8 artykułach opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub recenzowanych materiałach konferencyjnych. Ponadto 10 publikacji zostało opublikowanych za granicą, co znacząco umożliwiło umiędzynarodowienie mojego dorobku naukowego z prezentowanego obszaru. Opracowania z obszaru innowacyjności przedsiębiorstw są następujące:

1. Wolak-Tuzimek A. (2018), *Determinants of innovative activities of enterprises*, In K. Szczepańska-Woszczyna, Z. Dacko-Pikiewicz (eds.), *Innovation processes in the social space of the organization*, Nova Science Publishers, Hauppauge, NY, USA, s.33-54.
2. Wolak-Tuzimek A. (2016), *Innovative activities of small and medium-sized enterprises in Poland*. In T. Löster, T. Pavelka (eds.), *The 10th International Days of Statistics and Economics*, Uniwersytet Ekonomiczny w Pradze, Czechy, s. 2056–2065.
3. Wolak-Tuzimek A. (2015), *External Sources of Innovation in Enterprises*, Aeronautika XV. Proceedings of the International conference, Lublin University of Technology, Faculty of Management, Czech Technical University in Prague, s. 72-79.
4. Wolak-Tuzimek A. (2014), *Innowacyjność Polski na tle krajów Unii Europejskiej*. [w] *Management of organization in real and virtual environment: opportunities and challenges V*. Politechnika Opolska, Opole, s.237-248.

[2] Rozpočet EÚ, inovácie a ekonomický rast. Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia, listopad 2013. Referat pt.: *Innovation on economic growth of a country*.

[3] Management of organization in real and virtual environment: opportunities and challenges IV, Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia, listopad 2012. Referat pt.: *Innovative activity of Polish enterprises*.

[4] Rozpočet pre EU na roky 2014-2020 v kontexte Stratégie Európa 2020", Matej Bel University in Banská Bystrica, Slovakia, wrzesień 2012. Referat pt.: *Innovativeness of economy in development strategies of the European Union*.

¹⁰ [1] *Znaczenie mierników innowacyjności przedsiębiorstw w ocenie ich konkurencyjności*. IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Innowacje i przedsiębiorczość. Teoria i praktyka, Akademia WSB Dąbrowa Górnicza, 19-20. 04. 2018. Referat pt.: *Znaczenie mierników innowacyjności przedsiębiorstw w ocenie ich konkurencyjności*.

[2] *Management of organization in real and virtual environment: opportunities and challenges V*", Politechnika Opolska, Matej Bel University in Banská Bystrica, Opole, 20.09. 2013. Referat pt.: *Innowacyjność Polski na tle krajów Unii Europejskiej*.

[3] VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa”, Uniwersytet Szczeciński, Międzyzdroje, czerwiec 2007. Referat pt.: *Działalność innowacyjna polskich przedsiębiorstw*.

[4] Międzynarodowa Konferencja "Nowoczesność Przemysłu i Usług - szanse i ograniczenie", TNOiK, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, maj 2006. Referat pt.: *Innowacyjność w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw*.

¹¹ [1] V Konferencja Naukowa „Rola towaroznawstwa w zarządzaniu jakością w warunkach gospodarki opartej na wiedzy”, Politechnika Radomska, wrzesień 2010. Referat pt.: *Sources of innovative activity in an enterprise*.

[2] *Działalność badawczo-rozwojowa polskich przedsiębiorstw*. Konferencja Katedr Finansów "Finanse 2009 – Teoria i praktyka", Uniwersytet Szczeciński, wrzesień 2009. Referat pt.: *Działalność badawczo-rozwojowa polskich przedsiębiorstw*.

[3] Konferencja Katedr Finansów „Współczesne Finanse. Stan i perspektywy”, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, wrzesień 2008. Referat pt.: *Aktywność innowacyjna przedsiębiorstw krajowych a kapitał zagraniczny*.

[4] III Konferencja Naukowa „Rola towaroznawstwa w zarządzaniu jakością w warunkach gospodarki opartej na wiedzy”, Politechnika Radomska, wrzesień 2006. Referat pt.: *Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw*.

5. Duda J., Wolak-Tuzimek A.(2014), *Determinants of Innovative Activities of Polish SMEs*. In Stefko R., Frankovsky M., Vraves J. (eds), *Business, Management and Social Sciences research*, Bookman s.r.o. for Faculty of Management, University of Presov in Presov as scientific publication.
6. Wolak-Tuzimek A., Brożek K. (2014), Wpływ innowacyjności na konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw [w]: A.Francik, M. Lis, V. Marková,(red.), *Innowacje i przedsiębiorczość. Teoria i praktyka*, Dąbrowa Górnicza, s. 227-236.
7. Ślusarczyk B., Wolak-Tuzimek A. (2014), *Growth factors of competitiveness of small and medium –sized enterprises in Poland* [w:] Зовнішньоекономічна політика України в умовах інтеграційних процесів, Міжнародної науково-практичної конференції, УДК 339.9(063), s. 4-12.
8. Wolak-Tuzimek A., J.Duda J. (2014), *Innovation as a factor of competitiveness of small and medium enterprises*, AD Alta: Journal of Interdisciplinary Research Vol.4, Issue 2, Magnanimitas, Hradec Kralove, Czech Republic, s.42-47.
9. Wolak-Tuzimek A., Duda J. (2014), *Innovation activities of Polish enterprises*. In News of Science and Education. No. 2 (2), Science and education LTD, Sheffield, s.60-80.
10. Wolak-Tuzimek A., Wikiński M.(2013), *Innovation on economic growth of a country*. In Rozpočet EÚ, inovácie a ekonomický rast. Matej Bel University in Banska Bystrica, ISBN 978-80-970959-2-5 płyta CD.
11. Wolak-Tuzimek A (2012), *Innovative activity of Polish enterprises*, In Management of organization in real and virtual environment: opportunities and challenges IV, Matej Bel University in Banska Bystrica, płyta CD.
12. Wolak-Tuzimek A (2012), *Innovativeness of economy in development strategies of the European Union*, In Rozpočet pre EU na roky 2014-2020 v kontexte Stratégii Európa 2020, Matej Bel University in Banska Bystrica.
13. Wolak-Tuzimek A., Wolak-Kozera I. (2012), *Polityka innowacyjna Unii Europejskiej w okresie kryzysu gospodarczego* [w:] P. Misztal, W. Rakowski (red.), *Przyszłość integracji europejskiej. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego Unii Europejskiej*, CeDeWu, Warszawa, s.189-204.
14. Wolak-Tuzimek A. (2010), *Sources of innovative activity in an enterprise*, [w:] R.I. Zalewski, R. Zielński (red.), *Innovativity of enterprises and product quality*, Politechnika Radomska, Radom, s. 62-70.
15. Wolak-Tuzimek A. (2009), *Działalność badawczo-rozwojowa polskich przedsiębiorstw*, [w:] *Finanse 2009- Teoria i praktyka*. *Finanse przedsiębiorstw*, Zeszyty Naukowe Nr 549, *Ekonomiczne Problemy Usług* Nr 39 Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.329-336.
16. Wolak-Tuzimek A. (2008), *Aktywność innowacyjna przedsiębiorstw krajowych a kapitał zagraniczny*, [w:] B. Kołosowska: *Współczesne finanse. Stan i perspektywy rozwoju finansów przedsiębiorstw i ubezpieczeń*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 313-323.
17. Wolak-Tuzimek A. (2007), *Działalność innowacyjna polskich przedsiębiorstw*, [w:] E. Urbańczyk (red.) *Uwarunkowania wzrostu wartości przedsiębiorstwa*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.147-156.
18. Wolak-Tuzimek A. (2007), *Wpływ innowacyjności na konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw*, *Prace Naukowe* Nr 1159, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław, s. 453-461.
19. Wolak-Tuzimek A., Duda J. (2007), *Innowacyjność polskiego sektora MSP*, [w:] M. Księżyk (red.) *Ekonomia Menedżerska* Nr 2, AGH, Kraków, s.45-55.

20. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] J. Żuchowski (red.): *Innowacyjność w kształtowaniu jakości wyrobów i usług*, Politechnika Radomska, Radom, s.52-57.
21. Wolak-Tuzimek A. (2006), *Innowacyjność w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] J. Pyka (red.), *Nowoczesność przemysłu i usług*, Tnoik, Katowice, ISBN 83-85587-18-7, s.155-164.

Jedno z tych opracowań (poz.2) w postaci recenzowanych materiałów konferencyjnych znajduje się w bazie Web of Science.

Obszar badawczy 5: Inwestycje przedsiębiorstw

Moje zainteresowania naukowe dotyczące działalności inwestycji prowadzonej przez przedsiębiorstwa miały miejsce w latach 2007-2011. Problematyka zawarta w moich opracowaniach dotyczyła przede wszystkim aktywności inwestycyjnej polskich przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich firm. Wykorzystując dane statystyczne publikowane w raportach Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Finansów oraz biuletynach GUS prezentowałam analizę poziomu i struktury nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw. Stwierdziłam, że najczęściej inwestycje w przedsiębiorstwach dotyczą nakładów na tworzenie nowych zdolności wytwórczych: nabywanie dóbr inwestycyjnych (budowanie nowych lub rozbudowa istniejących zakładów produkcyjnych, zakup maszyn i urządzeń), które będą służyć wytwarzaniu innych dóbr i usług. Ponadto wykazałam, że działalność inwestycyjna przedsiębiorstw to skomplikowane przedsięwzięcie warunkujące przetrwanie i rozwój firmy w zmiennym, konkurencyjnym otoczeniu.

Treść publikacji mieszczących się w piątym obszarze była przedmiotem referatów na 3 międzynarodowych konferencji¹². Bezpośrednim efektem mojej pracy w tym obszarze jest 6 publikacji naukowych:

1. Wolak-Tuzimek A. (2011), *Działalność inwestycyjna polskich przedsiębiorstw* [w:] *Zarządzanie finansami. Inwestycje, wycena przedsiębiorstw, zarządzanie wartością*, Zeszyty Naukowe Nr 639, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, s.345-354.
2. Wolak-Tuzimek A. (2009), *Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw działających w polskiej gospodarce*, Prace Naukowe Nr 48, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 890-900.

¹² [1] XII Międzynarodowa Konferencja, „Zarządzanie Finansami – Inwestycje, wycena przedsiębiorstw, zarządzanie wartością”, Uniwersytet Szczeciński, kwiecień 2011. Referat pt.: *Działalność inwestycyjna polskich przedsiębiorstw*.

[2] X Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami Firm - Teoria i Praktyka”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, maj 2009. Referat pt.: *Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw działających w polskiej gospodarce*.

[3] IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami Firm - Teoria i Praktyka”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, maj 2008. Referat pt.: *Aktywność inwestycyjna polskich przedsiębiorstw*.

3. Wolak-Tuzimek A., Duda J. (2009), *Wielkość i struktura nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w Polsce w latach 2001-2008*, *Ekonomia menedżerska* Nr 6, AGH, Kraków, s.105-117.
4. Wolak-Tuzimek A. (2008), *Aktywność inwestycyjna polskich przedsiębiorstw*, *Prace Naukowe* Nr 1200, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław, s.597-606.
5. Wolak-Tuzimek A. (2007), *Działalność inwestycyjna polskich przedsiębiorstw*, [w:] E. Skawińska (red.), *Zarządzanie przedsiębiorstwem*, Instytut Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej, Poznań, s. 377-387.
6. Wolak-Tuzimek A. (2007), *Inwestycje małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] M. Wąsowicz (red.), *Determinanty rozwoju i integracji krajów europejskich*, Kolegium Nauk Społecznych i Administracji Politechniki Warszawskiej, Warszawa, s.245-253.

Obszar badawczy 6: Koncepcja społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa

Moje zaangażowanie naukowe w badania nad koncepcją społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa rozpoczęło się w 2013 roku. Początkowo problematyka, którą prezentowałam w swoich opracowaniach miała charakter teoretyczno-przeglądowy. Wskazałam, iż koncepcja CSR (Corporate Social Responsibility) jest przejawem odpowiedzialności przedsiębiorstwa oraz uwzględnia współzależności i jego powiązania z szeroko pojętym otoczeniem. Ponadto stwierdziłam, że każde przedsiębiorstwo, które podejmuje wyzwanie bycia społecznie odpowiedzialnym prowadzi działalność ekologiczną oraz społeczną.

W czerwcu 2014 roku i w kolejnych dwóch latach prowadziłam badania przedsiębiorstw działających w województwie mazowieckim. Przedmiotem prowadzonych badań były uwarunkowania rozwoju przedsiębiorstw, w tym problematyka związana z koncepcją CSR.

W latach 2015-2017 prowadziłam badania własne pt.: *Społeczna odpowiedzialność biznesu w małych i średnich przedsiębiorstwach*, finansowane ze środków MNiSW, nr projektu badawczego 3181/11/P DBUPB/2015/034 (kierownik).

Wyniki badań zaprezentowałam m.in. w artykule : Maráková V., Lament M., Wolak-Tuzimek A. (2015), *Reporting standards in socially responsible enterprises*, *Economic Annals-XXI* , 9-10(1), który jest rejestrowany w bazie SCOPUS i na liście ERIH PLUS oraz Wolak-Tuzimek A. (2018), *Bariery we wdrażaniu koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu w polskich przedsiębiorstwach*, *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa* Nr 01/2018.

Na podstawie przeprowadzonych badań wywnioskowałam, iż:

- stosowanie koncepcji CSR jest wprost proporcjonalne do wielkości przedsiębiorstwa,
- główną barierą wdrażania CSR jest brak wiedzy osób zarządzających firmami na temat idei społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa i korzyści wynikających z jej zastosowania w praktyce,
- podstawową przeszkodą we wdrażaniu CSR na Mazowszu jest konieczność poniesienia nakładów finansowych,
- raporty CSR stanowią istotne źródło informacji, wykorzystywane w zarządzaniu przedsiębiorstwem,
- że przedsiębiorstwa wykorzystują przy raportowaniu CSR międzynarodowe standardy,
- przedsiębiorstwa coraz częściej wdrażają dobre praktyki z obszarów koncepcji CSR,
- przedsiębiorstwa najczęściej prowadzą działania społecznie odpowiedzialne z obszaru zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej oraz realizują dobre praktyki z zakresu pracy,
- dobre praktyki z obszaru środowisko naturalne nie stanowią najliczniejszej grupy działań społecznie odpowiedzialnych.

Za osiągnięcia naukowe otrzymałam w 2017 roku nagrodę II stopnia Rektora Uniwersytetu Technologiczno - Humanistycznego, a w kolejnym roku nagrodę III stopnia Rektora Uniwersytetu Technologiczno - Humanistycznego.

W okresie 01.07.2017-30.09.2017 odbyłam staż naukowy na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Mateja Bel w Bańskiej Bystrzycy, Słowacja. Efektem stażu jest wspólna publikacja: Maráková V., Lament M., Wolak-Tuzimek A. (2019), *Forms of Stakeholders Communication by Socially Responsible Enterprises in Slovakia and Poland*, [w:] Golinska-Dawson P., Spychała M. (eds), *Corporate Social Responsibility in the Manufacturing and Services Sectors. Eco Production (Environmental Issues in Logistics and Manufacturing)*. Springer, Berlin, Heidelberg.

W opracowaniu tym wykazano, iż zróżnicowanie form komunikacji z interesariuszami dotyczy w największym stopniu form związanych z kulturą korporacji, tj. strategii działania, kodeksów etyki oraz raportowania CSR, co podkreśla znaczenie dostosowania kontaktów z interesariuszami do specyfiki danego przedsiębiorstwa oraz specyfiki interesariuszy. Oznacza to zróżnicowanie form komunikacji i ich zmienność ze względu na konieczność dostosowania

do zmian w otoczeniu oraz oczekiwań interesariuszy. Ponadto wywnioskowano, że występuje różnicowanie form komunikacji z interesariuszami w badanych krajach (w Polsce i na Słowacji), ale nie może ono zostać uznane za istotne statystycznie oraz branża jest zmienną statystycznie istotną, wpływającą na wybór formy komunikacji przedsiębiorstw z interesariuszami.

Podsumowaniem mojego dorobku naukowego jest monografia stanowiąca główne osiągnięcie naukowe: Wolak-Tuzimek A. (2019), *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa a konkurencyjność przedsiębiorstw*, CeDeWu, Warszawa.

W publikacji tej zaprezentowałam wyniki badań dotyczące wpływu koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa na jego konkurencyjność. Badaniami objęto dwie grupy respondentów: ekspertów oraz menedżerów dużych przedsiębiorstw. Na podstawie uzyskanych opinii opracowano cztery modele konkurencyjności przedsiębiorstw oraz sformułowano wskazówki praktyczne dla menedżerów, mające na celu poprawę konkurencyjności przedsiębiorstwa.

Rezultaty prowadzonych badań z obszaru koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa, zostały zaprezentowane na 5 międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym 3 zagranicznych¹³ i 2 krajowych¹⁴ oraz 2 krajowych konferencjach naukowych¹⁵.

Efektem zainteresowania koncepcją społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest 13 publikacji, w tym 2 monografie, 2 rozdziały w monografiach oraz 9 artykułów publikowanych w czasopiśmie lub recenzowanych materiałach konferencyjnych. Ponadto

¹³ [1] The 11th International Days of Statistics and Department of Statistics and Probability and the Department of Microeconomics University of Economics, Prague Faculty of Economics, Technical University of Košice, Ton Duc Thang University, Economics, Czech Republic, Prague, 14–16.09, 2017. Referat pt.: *Good practices of polish enterprises in areas of corporate social responsibility*.

[2] BasIQ 2013, International Conference. New trends in sustainable business and consumption, Rumunia, Bucharest, 18-19.06. 2015. Referat pt.: *Corporate social responsibility as an innovative concept of enterprise management*.

[3] International Conference. Hradec Economic Days 2014, Czech Republic, Hradec Kralove, 04-05.02.2014. Referat pt.: *Corporate Social Responsibility as a contemporary concept of business management*.

¹⁴[1]. Nauka i Biznes- wspólne wyzwania. AGH, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Szczeciński Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania-Kraków, 29.11. 2018. Referat pt.: *Corporate Social Responsibility as a factor of enterprise competitiveness*.

[2]VI Międzynarodową Konferencję Naukową *Gospodarka światowa - wyzwania XXI wieku.*, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu, Wydział Ekonomiczny, Natęczów, 19-20.10.2015. Referat pt.: *Benefits of introducing the concept of corporate social responsibility to enterprises*.

¹⁵[1] Ogólnopolska Konferencja Naukowa. Zarządzanie procesowe. Od kreacji do implementacji projektu, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, 24.05. 2017. Referat pt.: *Bariery we wdrażaniu koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu w polskich przedsiębiorstwach*.

[2] I Sympozjum Naukowe „Możliwości i Horyzonty Ekoinowacyjności”- Wydział Elektryczny Politechniki Częstochowskiej- wrzesień 2014. Referat pt.: *Wpływ koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu na zrównoważony rozwój*.

7 publikacji wydano za granicą, co znacząco pozwoliło na umiędzynarodowienie mojego dorobku z obszaru koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa. Moje opracowania z tego obszaru są następujące:

1. Wolak-Tuzimek A. (2019), *Spoleczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa a konkurencyjność przedsiębiorstw*, CeDeWu, Warszawa.
2. Maráková V., Lament M., Wolak-Tuzimek A. (2019), *Forms of Stakeholders Communication by Socially Responsible Enterprises in Slovakia and Poland*, [w:] Golinska-Dawson P., Spychała M. (eds) *Corporate Social Responsibility in the Manufacturing and Services Sectors. Eco Production (Environmental Issues in Logistics and Manufacturing)*. Springer, Berlin, Heidelberg, s.235-253.
3. Wolak-Tuzimek A. (2018), *Barlery we wdrażaniu koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu w polskich przedsiębiorstwach*, *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa* Nr 01/2018, s. 95-108.
4. Wolak-Tuzimek A., Tarnowska J. Chmiel M. (2017), *The natural environment as an area of Corporate Social Responsibility* *Environmental Protection and Natural Resources*, Vol.28, Issue3, s. 45-52.
5. Wolak-Tuzimek A. (2017), *Good Practices of Polish Enterprises in Areas of Corporate Social Responsibility*. In T. Löster, T. Pavelka (eds.), *The 11th International Days of Statistics and Economics*, Uniwersytet Ekonomiczny w Pradze, Czechy, s. 1863-1872.
6. Wolak-Tuzimek A. (2016), *Benefis of introducing the concept of corporate social responsibility to enterprises*, *Central European Review of economics & Finance*, Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego, Vol.14, No 4, Radom, s.5-23.
7. Maráková V., Lament M., Wolak-Tuzimek A. (2015), *Reporting standards in socially responsible enterprises*, *Economic Annals-XXI*, 9-10(1), s. 56-59.
8. Wolak-Tuzimek A., Duda J. (2015), *Corporate social responsibility as an innovative concept of enterprise management*, *BasiQ 2015*, International Conference. New trends in sustainable business and consumption, Bucharest: Editura ASE, Rumunia.
9. Wolak-Tuzimek A., Lament M. (2015), *Wpływ koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu na zrównoważony rozwój*, [w:] Popławski T., Calus D., Flaszka J., Michalski A., Luft R. (red.), *Możliwości i horyzonty ekoinnowacyjności. Zrównoważony rozwój i ekoinnowacyjność w elektroenergetyce*, Instytut Naukowo-Wydawniczy Spatium, Radom, s.179-191.
10. Wolak-Tuzimek A. (2014), *Corporate Social Responsibility as a contemporary concept of business management*. In *The International Conference. Hradec Economic Days 2014*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatyki a managementu, part V, s. 437-446.
11. Marková V., Maráková V., Hladlovský V., Wolak-Tuzimek A. (2014), *The concept of Corporate Social Responsibility in selected economic sectors*, *Wydawnictwo Naukowe Spatium*, Radom, ss. 272.
12. Ślusarczyk B., Wolak-Tuzimek A. (2014), *Corporate Social Responsibility as a New Trend in Enterprise Management*, *Journal on Law, Economy and Management*, 4(1), STS Science Centre Ltd., London, s. 58-63.
13. Wolak-Tuzimek A. (2013), *Corporate social responsibility as a source of competitive advantage*, *Central European Review of economics & Finance*, Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego, Vol.3, No 1, Radom, s.59-70.

Należy zaznaczyć, iż 2 artykuły(poz.4, poz.7) zarejestrowane są w bazie SCOPUS, a 3 opracowania jako recenzowane materiały konferencyjne znajdują się w bazie Web of Science (poz.5, poz.8, poz.10). Ponadto 1 rozdział w monografii (poz.2) czeka na zarejestrowanie w bazie WoS.

Obok obszarów, które określiłam jako kluczowe w mojej pracy naukowo-badawczej, trwającej już 20 lat (po uzyskaniu stopnia doktora), występują także wątki poboczne, które uznaję za raczej incydentalne.

Moje naukowe doświadczenia międzynarodowe po uzyskaniu stopnia doktora obejmują:

1. Współpracę naukowo-badawczą z pracownikami Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, czego efektem jest 8 współautorskich publikacji w tym: 3 monografie naukowe, 4 artykuły opublikowane w czasopiśmie zagranicznych lub recenzowanych materiałach konferencyjnych oraz 1 rozdział w monografii. Spośród tych opracowań 4 są zarejestrowane w bazie WoS oraz 2 publikacje zarejestrowane są w bazie SCOPUS. Ponadto jedno czasopismo znajduje się na liście A czasopiśmie MSWiN oraz jedno na liście ERIH PLUS.
2. Opublikowanie 2 monografii w zagranicznym wydawnictwie tj. Sciecee Publishing London. Publikacje te zostały zarejestrowane w Bodleian Libraries of the University of Oxford, Cambridge University Library, The National Library of Scotland, The Library of Trinity College, Dublin, The National Library of Wales.
3. Opublikowanie 7 artykułów w zagranicznych czasopiśmie, 19 rozdziałów w zagranicznych monografiach oraz 7 artykułów w recenzowanych materiałach konferencyjnych zarejestrowanych w bazie WoS.
4. Uczestnictwo w 16 zagranicznych konferencjach międzynarodowych wymienionych przy prezentowaniu osiągnięć w poszczególnych obszarach naukowych, prezentowanie treści przygotowanych na nie referatów
5. Trzymiesięczny staż naukowy w zagranicznym ośrodku akademickim
01.07.2017-30.09.2017, staż na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Słowacja. Efektem stazu jest wspólna publikacja: Maráková V., Lament M., Wolak-Tuzimek A. (2019), *Forms of Stakeholders Communication by Socially Responsible Enterprises in Slovakia and Poland*. In Golinska-Dawson P., Spychała M. (eds), *Corporate Social Responsibility in the Manufacturing and Services*

Sectors. Eco Production (Environmental Issues in Logistics and Manufacturing).
Springer, Berlin, Heidelberg.

6. Miesięczny staż dydaktyczny w zagranicznym ośrodku akademickim

01.09.2018-30.09.2018, staż na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Słowacja, staż dydaktyczny zrealizowany w ramach projektu badawczego POWER- konkurs nr POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/17

7. Uczestnictwo w 13 wyjazdach w ramach programu Erasmus Plus

- okres trwania: 03-07.12.2018 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Corporate social responsibility as a source of competitive advantage), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 22-26.10.2018 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Competitiveness in socially responsible enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 04-09.06.2018 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Competitiveness in socially responsible enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 04-08.12.2017 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Competitiveness in socially responsible enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica
- okres trwania: 06-11.11.2017 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Competitiveness in socially responsible enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica
- okres trwania: 02-07.10.2017 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Competitiveness in socially responsible enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 29.05-03.06.2017 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Determinants of competition small and medium-sized enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 24-29.10.2016 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Corporate social responsibility as a source of competitive advantage), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 06-11.06.2016 (prowadzenie zajęć ze studentami nt Innovation in small and medium-sized enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 04-10.10. 2015 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Innovation in small and medium-sized enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 10-16.05. 2015 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Innovation in small and medium-sized enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.

- okres trwania: 05-10.10. 2014 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Determinants of the development of small and medium-sized enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.
- okres trwania: 14-20.10. 2013 (prowadzenie zajęć ze studentami nt. Role of external capital in financing development of small and medium – sized enterprises), Matej Bel University Sk Banska Bistrica.

Za swoje osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej otrzymałam pięciokrotnie indywidualną nagrodę Rektora Politechniki Radomskiej oraz Uniwersytetu Technologiczno - Humanistycznego (w tym I stopnia 2007; II stopnia 1999, 2017; III stopnia 2005, 2018) oraz nagrodę zespołową za osiągnięcia naukowe (2016) Rektora Uniwersytetu Technologiczno - Humanistycznego w Radomiu. Ponadto w 2016 roku otrzymałam medal srebrny za długoletnią służbę- przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Aktualne wyzwania i kierunki badawcze jakie dostrzegam w swoim rozwoju naukowym związane są z kontynuacją badań w ramach subdyscypliny zarządzanie strategiczne. Planuję prowadzenie dalszych badań z zakresu oddziaływania CSR na konkurencyjność dużych przedsiębiorstw. Jednak badania dotyczyłyby firm działających w wybranej branży w podziale na przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialne oraz bez CSR. Wykorzystując metody ilościowe opracowałabym modele konkurencyjności przedsiębiorstwa dla konkretnych branż, które stanowiłyby wskazówki dla menedżerów jakie czynniki należy wykorzystać w celu poprawy konkurencyjności ich przedsiębiorstw.

Kolejny kierunek do zbadania to oddziaływanie koncepcji CSR na konkurencyjność przedsiębiorstw należących do sektora MŚP. Podmioty te stanowią w polskiej gospodarce ponad 99% firm i zgodnie z informacjami Forum Odpowiedzialnego Biznesu coraz więcej tych przedsiębiorstw wdraża koncepcję społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa. Dlatego ważne jest opracowanie modelu konkurencyjności uwzględniającego koncepcję CSR dla przedsiębiorstw w podziale według ich wielkości. Uzyskane dane pozwoliłyby zidentyfikować czynniki: pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa, potencjału konkurencyjnego oraz instrumenty konkurowania, odpowiadające poszczególnym grupom przedsiębiorstw.

6. Podsumowanie dorobku i osiągnięć naukowo-badawczych po uzyskaniu stopnia doktora

Po uzyskaniu przeze mnie stopnia doktora nauk ekonomicznych opublikowałam 108 publikacji, w tym 30 opracowań stanowiło współautorstwo. Łącznie uzyskałam 798,5 punktów MNiSW. Należy zaznaczyć, że 1 artykuł naukowy opublikowałam w czasopiśmie znajdującym się w bazie JCR oraz 1 w czasopiśmie z listy ERIH PLUS. Ponadto 7 artykułów w formie recenzowanych materiałów konferencyjnych znajduje się w bazie Web of Science oraz 3 artykuły publikowane w czasopiśmie naukowych indeksowane są przez SCOPUS.

Publikacje w języku angielskim stanowią 42% wszystkich publikacji (45 opracowań), z czego 35 z nich zostało opublikowane w wydawnictwach zagranicznych m. in. Springer, Berlin; Nova Science Publishers, Hauppauge, NY, USA; Science Publishing London.

Analizując publikacje w polskich wydawnictwach należy zauważyć, iż znajdują się w nich opracowania wydane w PWN, PWE, Difin, CeDeWu oraz artykuły na łamach czołowych czasopism ogólnopolskich np.: *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*, *Marketing i Rynek*, *Environmental Protection and Natural Resources*.

Syntetyczne podsumowanie mojego dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej zaprezentowano w tabeli 3.

Tabela 3 Synteza dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej

Część A. Dorobek naukowy publikacyjny					
Rodzaj publikacji	Autorstwo		Współautorstwo		Razem
	w j. pol.	w j. ang.	w j. pol.	w j. ang.	
Monografie naukowe	3		1	3	7
Artykuły opublikowane w czasopiśmie znajdujących się w bazie JCR lub na liście ERIH PLUS				2	2
Artykuły opublikowane na Międzynarodowych Konferencjach – Conference Proceedings znajdujące się w bazie JCR		4		3	7
Rozdziały w monografiach	28	14	3	9	54
Artykuły w recenzowanych czasopiśmie naukowych	25	4	3	5	37
Redakcja monografii				1	1
Publikacje razem	56	22	7	23	108
	78		30		108
Część B Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze					
Projekt badawczy					1
Prace badawcze własne statutowe					5

Razem projekty i prace badawcze	6
Wygłoszone referaty na zagranicznych międzynarodowych konferencjach naukowych	17
Wygłoszone referaty na krajowych międzynarodowych konferencjach naukowych	25
Wygłoszone referaty na krajowych konferencjach naukowych	17
Wygłoszone referaty razem	59
Udział w międzynarodowych konferencjach naukowych	42
Udział w krajowych konferencjach naukowych	17
Udział w konferencjach naukowych razem	59
Udział w komitetach organizacyjnych międzynarodowych konferencji naukowych	2
Udział w komitetach naukowych krajowych konferencji naukowych	6
Udział w komitetach konferencji naukowych	8
Udział w komitetach redakcyjnych czasopism naukowych krajowych	2
Recenzje artykułów do czasopism naukowych	8
Zagraniczny 3 miesięczny staż naukowy w ośrodku akademickim	1
Zagraniczny 1 miesięczny staż dydaktyczny w ośrodku akademickim	1
Zagraniczne staże w ośrodkach akademickich	2
Uczestnictwo w programach europejskich Erasmus Plus	13
Opieka naukowa nad doktorantami (promotor pomocniczy)	4
Otrzymane nagrody i wyróżnienia za działalność naukową	7
Część C. Wskaźniki dokonań naukowych	
Punkty MNiSW	798,5¹
Sumaryczny impact factor	1.163
Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS)	31
Liczba cytowań publikacji według bazy Publish or Perish:	105
Liczba cytowań publikacji według bazy Gogle Scholar	137
Liczba cytowań publikacji według bazy SCOPUS	9
Indeks Hirscha według bazy Web of Science (WoS): H-indeks: 2.	2
Indeks Hirscha według bazy Publish or Perish	6
Indeks Hirscha według bazy Gogle Scholar	7
Indeks Hirscha 10 według bazy Gogle Scholar	4
Indeks Hirscha według bazy SCOPUS	1

¹liczba punktów liczona zgodnie z oceną parametryczną jednostki

Źródło: opracowanie własne

Mój dorobek publikacyjny obejmuje łącznie 108 pozycji tj.:

- 5 monografii naukowych wydanych w kraju m.in. przez PWN, CeDeWu,
- 2 monografie zagraniczne wydane przez Science Publishing London,
- 2 artykuły opublikowane w zagranicznych czasopismach znajdujących się w bazie JRC lub na liście ERIH PLUS,
- 7 artykułów opublikowanych na Międzynarodowych Konferencjach – Conference Proceedings znajdujące się w bazie JRC. Konferencje odbywały się w Czechach, Rumunii oraz na Słowacji.
- 35 rozdziałów w monografiach wydanych w wydawnictwach krajowych m.in. w PWE, Difin

- 19 rozdziałów wydanych w wydawnictwach zagranicznych m.in. Springer, Berlin; Nova Science Publishers, Hauppauge, NY, USA; York University, Alabama, USA,
- 32 artykuły w recenzowanych krajowych czasopismach naukowych m. in.: *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*;
- 5 artykułów w recenzowanych zagranicznych czasopismach naukowych m.in.: *Journal on Law, Economy and Management*; *AD Alta: Journal of Interdisciplinary Research*,
- redakcja 1 monografii naukowej.

Zaprezentowane dane przedstawiono w tabelach 4 i 5

Tabela 4 Liczba i struktura publikacji po uzyskaniu stopnia doktora

Rok	Monografie naukowe		Artykuły opublikowane w czasopismach znajdujących się w bazie JRC lub na liście ERIH PLUS		Artykuły opublikowane na Międzynarodowych Konferencjach – Conference Proceedings znajdujące się w bazie JRC		Rozdziały w monografiach		Artykuły w recenzowanych czasopismach naukowych		Redakcja monografii		Razem	
	P	Pkt.	P	Pkt.	P	Pkt.	P	Pkt.	P	Pkt.	P	Pkt.	P	Pkt.
2019	1	80	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	2	90
2018	-	-	-	-	1	15	2	20	1	12	-	-	4	47
2017	-	-	-	-	2	22,5	-	-	2	21	-	-	4	43,5
2016	1	20	1	12,5	2	30	-	-	1	7	-	-	5	69,5
2015	2	30	1	4	1	8	2	10	-	-	-	-	6	52
2014	1	20	-	-	1	8	7	48	4	26,5	-	-	13	102,5
2013	-	-	-	-	-	-	4	17,5	2	11	-	-	6	28,5
2012	-	-	-	-	-	-	6	25,5	1	5	-	-	7	30,5
2011	-	-	-	-	-	-	2	14	2	12	1	2	5	28
2010	1	12	-	-	-	-	3	17	3	21	-	-	7	50
2009	-	-	-	-	-	-	4	16	3	20	-	-	7	36
2008	-	-	-	-	-	-	1	6	3	14	-	-	4	20
2007	-	-	-	-	-	-	5	30	3	17	-	-	8	47
2006	1	20	-	-	-	-	8	52	1	4	-	-	10	76
2005	-	-	-	-	-	-	2	12	4	6	-	-	6	18
2004	-	-	-	-	-	-	5	28	4	13	-	-	9	41
2003	-	-	-	-	-	-	2	12	2	6	-	-	4	18
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1
Razem	7	122	2	16,5	7	83,5	54	313	37	196,5	1	2	108	798,5

P- ilość publikacji

Pkt.- liczba zdobytych punktów liczona zgodnie z oceną parametryczną jednostki

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Liczba i struktura publikacji według miejsca opublikowania

Rok	Monografie naukowe		Artykuły opublikowane w czasopiśmie znajdujących się w bazie JRC lub na liście ERIH PLUS		Artykuły opublikowane na Międzynarodowych Konferencjach – Conference Proceedings znajdujące się w bazie JRC		Rozdziały w monografiach		Artykuły w recenzowanych czasopiśmie naukowych		Redakcja monografii		Razem	
	K	Z	K	Z	K	Z	K	Z	K	Z	K	Z	K	Z
2019	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
2018	-	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	1	3
2017	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	2	2
2016	-	1	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	1	4
2015	1	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	2	4
2014	1	-	-	-	-	1	2	5	-	4	-	-	3	10
2013	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	-	2	4
2012	-	-	-	-	-	-	1	5	-	1	-	-	1	6
2011	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	1	-	5	-
2010	1	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	7	-
2009	-	-	-	-	-	-	3	1	3	-	-	-	6	1
2008	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	4	-
2007	-	-	-	-	-	-	5	-	3	-	-	-	8	-
2006	1	-	-	-	-	-	8	-	1	-	-	-	10	-
2005	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	-	6	-
2004	-	-	-	-	-	-	5	-	4	-	-	-	9	-
2003	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	4	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Razem	5	2	-	2	-	7	35	19	32	5	1	-	73	35

K-publikacje krajowe

Z-publikacje zagraniczne

Źródło: opracowanie własne

W przedstawionym autoreferacie omówiłam jedynie ogólne moje osiągnięcia naukowo-badawcze po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych. Szczegółowe informacje dotyczące zarówno mojego dorobku publikacyjnego, jak i osiągnięć dydaktycznych popularyzujących naukę a także tych z zakresu współpracy z instytucjami i odbytych staży zostały przedstawione w pozostałych załącznikach do wniosku (nr 5-6).

Anna Nebel-Turimela